

TÜRKMENISTANYŇ “TÜRKMENISTAN” DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-njy ýylyň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyň
maliýe hasabatlylygy

we garaşsyz auditorlaryň hasabaty

TÜRKMENISTANYŇ “TÜRKMENISTAN” DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

MAZMUNY

	Sahypa
ÝOLBAŞÇYLARYŇ 2020-nji ÝYLYŇ 31-nji DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYNYŇ MALIÝE HASABATLYLYGYNÝŇ TAÝÝARLANÝLMAGY WE TASSYKLANYLMAGY ÜÇIN JOGAPKÄRÇILIK BARADA TASSYKLAMASY:	2
GARAŞSYZ AUDITORLARYŇ HASABATY	3-5
2020-nji ÝYLYŇ 31-nji DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYNYŇ MALIÝE HASABATLYLYGY:	
Peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabat	6
Maliýe ýagdaýy barada hasabat	7
Maýadaky üýtgemeler barada hasabat	8
Pul serişdeleriniň hereketi barada hasabat	9-10
Maliýe hasabatlylygyna degişli bellikler	11-54

TÜRKMENISTANYŇ “TÜRKMENISTAN” DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

ÝOLBAŞÇYLARYŇ 2020-NJI ÝYLYŇ 31-NJI DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYŇ MALIÝE HASABATLYLYGYNYŇ TAÝÝARLANÝLMAGY WE TASSYKLANYLMAGY ÜÇIN JOGAPKÄRÇILIK BARADA TASSYKLAMASY

Garaşsyz auditorlaryň borçlarynyň beýany bilen bilelikde seredilmäge degişli bolan aşakdaky getirilen tassyklama Türkmenistanyň “Türkmenistan” Döwlet Täjirçilik Bankynyň (mundan beýläk “Bank” diýip atlandyrylýar) maliýe hasabatlylygyna degişlilikde garaşsyz auditorlaryň we Bankyň ýolbaşçylarynyň jogapkärçiligini aýdyňlaşdyrmak maksady bilen düzülýär.

Bankyň ýolbaşçylary Maliýe hasabatlylygynyň halkara ülnülerine (mundan beýläk “MHHÜ” diýip atlandyrylýar) we Türkmenistanyň Merkezi bankynyň banklaryň we maliýe-karz edaralarynyň maliýe hasabatlylygyna bolan talaplaryna (mundan beýläk “TMB talaplary”) laýyklykda 2020-nji ýylyň 31-nji dekabryň ýagdaýyna Bankyň maliýe hasabatlylygyny ähli möhüm jählerde aýdyňlaşdyrýan Bankyň maliýe ýagdaýyny, 2020-nji ýylyň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyl üçin işiniň netijelerini, pul serişdeleriniň hereketini we Bankyň maýasyndaky üýtgemelerini dogry görkezýän maliýe hasabatlylygynyň taýýarlanylmanygy üçin jogap berýär.

Maliýe hasabatlylygy taýýarlananda ýolbaşçylar şu aşakdakylara jogapkärçilik çekýärler:

- buhgalter hasabynyň degişli ýörelgeleriniň saýlanyp alynmagyna we olaryň yzygider ulanylmagyna;
- esaslandyrylan bahalaryň we hasaplaşyklaryň ulanylmagyna;
- MHHÜ talaplarynyň berjaý edilmegine; ýa-da maliýe hasabatlylygyna bolan belliklerde MHHÜ-den düýpli üýtgemeleriniň ählisiniň anyklanylmagyna; we
- Bank öz işini ýakyn gelejekde dowam etdirer diýen çaklama esaslanyp, haçan-da şeýle çaklamanyň bikanun bolan ýagdaýlaryndan başga halatlarda, maliýe hasabatlylygyň taýýarlanylmanygy.

Ýolbaşçylar şu aşakdakylara hem jogapkärçilik çekýärler:

- Bankda içerki gözegçilik ulgamyny işläp düzmek we ornaşdyrmak hem-de bu ulgamyň netijeli we ygtybarly işleýşini üpjün etmek;
- islendik pursatda Bankyň maliýe ýagdaýy barada maglumatlary ýeterlik takyklyk derejesinde taýýarlamaga we maliýe hasabatlylygyny MHHÜ talaplaryna laýyklykda ýöretmäge mümkinçilik berýän buhgalterçilik hasaba alyş ulgamynyň alnyp barylmanygy goldamaklyga;
- Türkmenistanyň kanunçylygyna, buhgalterçilik hasaba alyş ülnülerine we Türkmenistanyň Merkezi bankynyň talaplaryna laýyklykda Bankyň buhgalterçilik hasaba alyş işleriniň we amallarynyň alnyp barylmanygy;
- Bankyň aktiwleriniň gorap saklanmagyny üpjün etmekde, öz ygtyýarlyklarynyň çäklerinde degişli çäreleriň görülmegine; we
- kezzapçylyklaryň, ýalňyşlyklaryň we berlen ygtyýarlykdan kanunsyz peýdalanylmanygyň ýüze çykarylmanygy hem olaryň önüniň alynmagyna.

2020-nji ýylyň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyň maliýe hasabatlylygy Bankyň Ýolbaşçylary tarapyndan 2021-nji ýylyň 29-njy noýabrynda tassyklanyldy.

Bankyň Ýolbaşçylarynyň adyndan:

M.Ç. Hajiýew
Müdiriýetiň Başlygy

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

A. Hojageldiýew
Baş buhgalter

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

GARAŞSYZ AUDITORLARYŇ HASABATY

Türkmenistanyň “Türkmenistan” döwlet täjirçilik bankynyň ýolbaşçylaryna:

Auditoryň bellikli pikiri

Biz Türkmenistanyň “Türkmenistan” döwlet täjirçilik bankynyň (mundan beýläk “Bank” diýip atlandyrylýar) goşulýan maliýe hasabatlarynyň auditini geçirdik. Ol 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna maliýe ýagdaýy barada hasabat, agzalan senede tamamlanan ýyl üçin peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabat, maýadaky üýtgemeler barada hasabat we pul serişdeleriniň hereketi barada hasabat, şeýle hem maliýe hasabatlaryna bellikleri, şol sanda hasaba alyş syýasatynyň esasy düzgünlerine gysgaça syny öz içine alýar.

Biziň pikirimize görä, hünärlü pikiriň beýan edilmegine esas bolan birinji we ikinji abzaslarda ara alnyp maslahatlaşylan meseleleriň bolup biljek netijelerinden başga, goşulýan maliýe hasabatlary 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna ähli möhüm jähtlerde Bankyň maliýe ýagdaýyny, şeýle hem Maliýe hasabatlylygynyň halkara ülnülerine (“MHHÜ”) laýyklykda şu senede tamamlanan ýyl üçin onuň maliýe netijelerini we pul serişdeleriniň hereketini dogry görkezýär.

Bellikli pikiri aňlatmak üçin esas

Bank Maliýe hasabatlylygynyň halkara ülnüleriniň ugrundan we, hususan-da, MHHÜ (IFRS) 9 “Maliýe gurallar”-yň (mundan beýläk “MHHÜ 9” diýip atlandyrylýar) düzgünlerinden tapawutlanýan, Türkmenistanyň Merkezi bankynyň (mundan beýläk “TMB” diýip atlandyrylýar) görkezmesine laýyklykda müşderilere berilen karzlar boýunça garaşylýan karz ýitgileri üçin ätiýaçlygy hasaplaýar. 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna garaşylýan karz ýitgileri üçin ätiýaçlygyň möçberi, degişlilikde, 167,999 müň manada we 189,945 müň manada deň (12-nji Bellik). 2018-nji ýylyň 1-nji ýanwarynda MHHÜ 9-yň güýje girmegi sebäpli, karz bukjasy baha bermekligiň we garaşylýan karz ýitgileri üçin ätiýaçlygyň möçberini kesgitlemekligiň ugry üýtgedi. Bank hasabat senesi ýagdaýyna müşderilere berilen karzlaryň hümmetiniň gaçmagyndan garaşylýan ýitgilere baha bermek üçin MHHÜ (IFRS) 9 ornaşdyrmady, degişlilikde, biz TMB-nyň görkezmesine we MHHÜ 9-yň ugruna laýyklykda garaşylýan karz ýitgileri üçin ätiýaçlygyň hasaplamasynyň jemleýji netijeleriniň arasyndaky aratapawuda baha berip bilmedik hem-de şu deň gelmezligiň 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna maliýe hasabatlylygynda görkezilen Bankyň karz bukjasy baha berilmegine we garaşylýan karz ýitgileri üçin ätiýaçlygyň möçberine edýän täsirine baha berip bilmedik.

14-nji Bellikde beýan edilşi ýaly, Bank esasy serişdelere gaýtadan baha bermegi amala aşyrdy. 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna adalatly bahanyň düzedişiniň möçberi 23,351 müň manada (2019-njy ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna 23,666 müň manada) deň boldy. Şu gaýtadan baha bermeklik Türkmenistanyň Maliýe Ministriligi tarapyndan kesgittelen indeksleriň ulanylmagy arkaly amala aşyryldy, we biziň pikirimizçe MHHÜ (IAS) 16 “Esasy serişdeler” we MHHÜ (IFRS) 13 “Adalatly gymmata baha bermek” boýunça talaplara laýyk gelmeýär. MHHÜ bilen şu deň gelmezligiň täsirini kesgitlemek üçin auditor proseduralarynyň möçberiniň köpeldilmegini amala aşyrmak mümkin däldi, we şonuň üçin biz şu deň gelmezligiň maliýe hasabatlylygynda berlen esasy serişdeleriniň gymmatyna, könelmä, gaýtadan baha bermek boýunça ätiýaçlyga we paýlanylmadyk peýda bolan täsirini kesgittläp bilmedik.

Işleriň üznüksizligine degişlilikde düýpli kesgitsizlik

Biziň pikirimizde mundan beýläk bellikleri etmän, biz goşulýan maliýe hasabatlylygynyň 2-nji Belligine ünsi çekýäris. Türkmenistanda kabul edilen maliýe hasabatlylygynyň milli ülnülerine laýyklykda, Bank girdejili bolup durýar we onuň paýlanylmadyk peýdasynyň položitel galyndysy (saldosy) bar. Ýylyň dowamynda Bank Türkmenistanyň Merkezi bankynyň talaplaryna laýyklykda esaslyk maýasynyň talap edilýän derejesine ýetmek üçin paýlanylmadyk peýdasynyň bölegini kapitallaşdyrýar. Şu maliýe hasabatlylygynda paýlanylmadyk peýdanyň balansy otirisatel, sebäbi MHHÜ we Türkmenistanda kabul edilen maliýe hasabatlylygynyň milli ülnülerine laýyklykda, belli bir amallara bolan çemeleşmelerde aratapawutlar bar. Degişlilikde, şu şertler möhüm kesgitsizligiň bolmagyny görkezýärler, ol bankyň özüniň üznüksiz işlerini dowam etdirmek ukyplylygyny şübhe astynda goýup biler. Goşulýan maliýe hasabatlylygynda göz önünde tutulan aktiwleriň möçberleriniň öwez dolujlygy we klassifikasiýasy, borçnamalaryň möçberleri we klassifikasiýasy, şeýle hem eger-de Bank özüniň üznüksiz işlerini dowam etdirip bilmejek ýagdaýyna ýüze çykyp biljek islendik beýleki düzetmeler bilen baglylykda haýsydyr düzetmeleri ýok. Şu ýagdaý auditor pikiriniň modifikasiýasyna eltmeýär.

Üns çekýän paragraf

Biz pikirimizde mundan beýläk bellikleri etmän, goşulýan maliýe hasabatlylygynyň 12-nji we 28-nji Belliklerine ünsi çekýäris, onda Bank tarapyndan 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan kesgitlenen käbir normatiwler berjaý edilmedi. Bank Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan wagtly-wagtynda barlaglara sezewar bolýar, soňky barlag 2020-nji ýylda geçirildi. Mundan başga-da, Bank her aýda kadalaşdyryjy talaplarynyň berjaý edilmegi barada hasabatlary Türkmenistanyň Merkezi bankyna ugradýar we Bank hiç hili duýduryşlary almady.

Biz Auditiň halkara ülnülerine ("AHÜ") laýyklykda auditi geçirdik. Biziň şu ülnülere laýyklykdaky borçlarymyz netijenamamyzyň "Auditoryň maliýe hasabatlylygynyň auditi üçin jogapkärçiligi" diýen bölümünde beýan edilýär. Biz Hasapçylar üçin edebiň halkara ülnüleri baradaky geňeşiň "Ussat hasapçylaryň edep kodeksine" ("HEHÜG kodeksi") we Türkmenistanda biziň maliýe hasabatlylygynyň auditimize degişli bolan edep talaplaryna laýyklykda Bankdan garaşsyz bolup durýarys hem şu talaplara we HEHÜG kodeksine laýyklykda beýleki edep borçlaryny ýerine ýetirdik. Biziň alan auditor subutnamalarymyz biziň bellikli pikirimizi aňlatmak üçin esas bolmak üçin ýeterlik we talaba laýyk bolup durýandygyna ynanýarys.

Auditiň esasy meseleleri

Biziň professional pikirimize görä, bolup geçýän döwrüň maliýe hasabatlylygynyň auditi geçirilende has möhüm ähmiýete eýe bolan meseleler auditiň esasy meseleleri bolup durýar. Bu meselelere biziň maliýe hasabatlylygyna auditmyzyň umumy baglanşygynda seredildi we bu meselä bolan biziň pikirimiziň emele gelmesinde seredildi, bu meseleler boýunça aýratyn pikiri hödürlemeýäris.

Berlen hakujylara baha bermek

17-nji Bellikde görkezilişi ýaly, 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bank tarapyndan şitilhananyň, fitnes merkeziň we golf klubuň gurluşygy üçin hakujylar berildi. Şu gurluşygyň Aşgabat şäher häkimliginiň balansyna geçiriljekdigi barada ýokary ähtimallyk bar. Şol sebäpli, Bankyň ýolbaşçylary geljekki ýitgileriň ähtimallygyna baha bermekligi geçirdi we hümmetiň gaçmagynyň önüni almak üçin degişli ätiýaçlygy hasaplamak baradaky karary kabul etdi. Ätiýaçlygyň zerur möçberine baha bermeklik maliýe hasabatlylygynyň çykarylan pursatyna bar bolan maglumatlaryň esasynda edildi we Bankyň aktiwleriniň ýitgileriniň ähtimallygyny doly görkezýär.

Biziň hereketlerimiz

Biz geljekki ýitgileriň mümkinçiligini, meňzeş amallaryň bar bolan tejribesini we gaýry elýeter maglumatlary göz önünde tutup, bankyň ýolbaşçylary tarapyndan amala aşyrylýan ätiýaçlyga baha bermek usulyýeti derňedik we ýolbaşçylaryň baha bermesiniň esasyly bolup durýandygy baradaky netijä geldik.

Ýolbaşçylaryň we korporatiw dolandyryşy üçin jogap berýän adamlaryň maliýe hasabatlylygy üçin jogapkärçiligi

Ýolbaşçylar MHHÜ laýyklykda agzalan maliýe hasabatlylygynyň taýýarlanylmagy we dogry berilmegi üçin hem-de ýolbaşçylaryň, göwnejaý däl hereketler ýa-da ýalňyşlar zerarly möhüm ýoýulmalary öz içine almaýan maliýe hasabatlylygy taýýarlamak üçin zerur diýip hasap edýän içerki gözegçilik ulgamy üçin jogapkärçiligi çekýär. Şu maliýe hasabatlylygy taýýarlananda, ýolbaşçylaryň guramany ýatymaga, onuň işini bes etmäge hyýallanyň ýa-da onuň ýatymaklykdan ýa-da işi bes etmeklikden başga, haýsydyr hakyky alternatiwasy bolmadyk ýagdaýlarda işiň üznüksizligine degişli bolan maglumatlaryň aýan edilmegi üçin we buhgalter hasaba alyşyň esaslary hökmünde işiň üznüksizliginiň ýörelgesini ulanmak üçin jogapkärçiligi çekýär. Korporatiw dolandyryşy üçin jogap berýän adamlar Bankyň maliýe hasabatlylygyny taýýarlamak prosesi üçin gözegçilik etmek üçin jogapkärçilik çekýärler.

Auditoryň maliýe hasabatlylygynyň auditi üçin jogapkärçiligi

Biziň maksadymyz maliýe hasabatlylygynyň göwnejaý däl hereketler ýa-da ýalňyşlar zerarly möhüm ýoýulmalary öz içine almaýandygyna laýyk ynamy almakdan we biziň pikirimizi öz içine alýan auditor netijenamany çykarmakdan ybaratdyr. Laýyk ynam ynamyň ýokary derejesi bolup durýar, emma Auditiň halkara ülnülerine (AHÜ) laýyklykda geçirilen auditiň hemişe bar bolan möhüm ýoýulmany ýüze çykaryp biljekdigiň kepilligi bolmaýar. Ýoýulmalar göwnejaý däl hereketleriň ýa-da ýalňyşyň netijesi bolup biler we

eger-de aýratynlykda ýa-da jeminde olaryň peýdalanyjylar tarapyndan şu maliýe hasabatlylygy esasynda kabul edilýän ykdysady çözgütlerine täsir edip biljekligi çaklanylsa, möhüm diýip hasaplanylýar.

AHÜ laýyklykda geçirilýän auditiniň çäklerinde biz professional pikirlenmäni ulanýarys we tutuş auditor barlagynyň dowamynda professional skeptisizmi saklaýarys. Mundan başga-da, biz aşakdakylary ýerine ýetirýäris:

- göwnejaý däl hereketler ýa-da ýalňyş zerarly maliýe hasabatlylygynyň möhüm ýoýulmalarynyň töwekgelçiliklerini ýüze çykarmak we olara baha bermek; şu töwekgelçiliklere jogap edip, auditor proseduralaryny işläp taýýarlamak we geçirmek; biziň pikirimizi aňlatmak üçin esas bolýan ýeterlik we talaba laýyk bolup durýan auditor subutnamalaryny almak. Göwnejaý däl hereketleriniň netijesinde möhüm ýoýulmany ýüze çykarmazlygyň töwekgelçiligi ýalňyşyň netijesinde möhüm ýoýulmany ýüze çykarmazlygyň töwekgelçiliginden ýokarydyr, çünki göwnejaý däl hereketler dildüwşügi, içkeri gözegçilik ulgamyndan çetleşip, maglumatlaryň ýa-da hereketleriň bilkastlaýyn görkezilmezligini ýa-da nädogry berilmegini öz içine alyp biler;
- Bankyň içkeri gözegçilik ulgamynyň netijeliligi barada pikiri aňlatmak maksady bilen däl-de, ýagdaýlara degişli bolan auditor proseduralaryny işläp taýýarlamak maksady bilen, audit bilen baglanyşykly bolan içkeri gözegçilik ulgamyna düşünmekligi almak;
- ulanylýan hasabat syýasatynyň talaba laýyk häsiýetine we baha möçberleriniň esasylygyna we ýolbaşçylar tarapyndan taýýarlanan degişli maglumatlaryň beýan edilşine baha bermek;
- Ýolbaşçylar tarapyndan buhgalter hasaba alyşyň esaslary hökmünde işiň üznüksizligi barada çaklamanyň kanunylygy barada netijäniň, alnan auditor subutnamalar esasynda bolsa Bankyň öz üznüksiz işini dowam etdirmek ukybyna möhüm şübheleriň ýüze çykyp biljekdiginiň wakalary ýa-da şertleri sebäpli, möhüm kesgitsizligiň bardygy ýa-da ýokdugy barada netijäniň emele getirilmegi. Eger-de biz möhüm kesgitsizligiň bardygy barada netijä gelsek, biz auditor netijenamamyzda maliýe hasabatlylygynda degişli aýan edilýän maglumatlara ünsümizi çekmeli ýa-da eger-de maglumatlaryň şeýle aýan etmesi ýeterlik bolmasa, biz pikirimizi modifisirlmeli. Biziň netijelerimiz biziň auditor netijenamamyzyň senesine çenli alnan auditor subutnamalaryna esaslanandyr. Emma geljekki wakalar ýa-da şertler Bankyň öz işini üznüksiz dowam etmek ukybyny ýitirip bilmekligine getirip biler;
- maliýe hasabatlylygynyň umumy beýan edilşine, onuň düzümine we mazmunyna baha bermekligi, şol sanda maglumatlaryň aýan edilmegini, şeýle hem şu maliýe hasabatlylyk, onuň esasyndaky amallaryň we wakalaryň beýan edilşi olar barada dogry düşüňjani alyp bolmaklygyna baha bermekligi amala aşyrylýar.

Biz korporativ dolandyryş üçin jogap berýän adamlaryň dykgatyna auditiniň meýilnamalaşdyrylan göwrümi we möhletleri barada hem auditoryň ünsüni çeken möhüm meseleler barada, şol sanda biziň auditiniň prosesinde ýüze çykarýan içkeri gözegçilik ulgamynyň möhüm kemçilikleri barada maglumatlary ýetirip, olar bilen maglumat babatynda özara gatnaşygy saklaýarys.

Şeýle hem biz korporativ dolandyryş üçin jogap berýän adamlaryň salgysyna biziň garaşsyzlyga bildirilýän ähli degişli edep talaplaryny ýerine ýetirendigimiz we olaryň dykgatyna auditoryň garaşsyzlygyna täsir edýän diýip hasaplap boljak ähli babatda we gaýry meseleler barada, zerur ýagdaýlarda bolsa ähli degişli seresaplylyk çäreleri barada maglumatlary ýetirendigimiz barada arza edýäris.

Gaýry meseleler

Bu hasabat, auditoryň pikirini hasaba almak bilen, Bankyň ýolbaşçylaryna maglumat hökmünde we işde ulanmak niýeti bilen taýýarlanylýdy. Başga hiç hili maksatlar üçin niýetlenmedik, diňe auditor netijenamasynda talap edilýän ähli maglumatlary bermek maksady bilen kanunçylyk tarapyndan ygtyýar edilen iň ýokary derejede geçirilen audit amala aşyryldy. Biz bu hasabatdaky maglumatlaryň, başga maksatlar üçin ýa-da haçan-da bir gün tanyşyp biljek, beýleki peýdalanyjylar tarapyndan ulanylmagyna jogapkärçiligi çekmeýäris.

Auditor:

BAKER TILLY KLITOU AND PARTNERS
Recorded in the public electronic register
of auditors and audit firms under FA 384

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry

TÜRKMENISTANYŇ “TÜRKMENISTAN” DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-nji ÝYLYŇ 31-nji DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYNYŇ PEÝDA ÝA-DA ÝITGILER WE GAÝRY JEMLENEN GIRDEJISI BARADA HASABAT (müň türkmen manatda)

	Bellik	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Göterim girdejileri	4	235,210	216,025
Göterim çykdajylary	4	(81,470)	(96,351)
MÜŞDERILRE BERLEN KARZLAR BOÝUNÇA GARAŞYLÝAN KARZ ÝITGILERI ÜÇIN ÄTIÝAÇLYKLARYNYŇ EMELE GETIRILMEGINDEN ÖŇ ARASSA GÖTERIM GIRDEJISI		153,740	119,674
Müşderilere berlen karzlar boýunça garaşylýan karz ýitgileri üçin ätiýaçlyklarynyň emele getirilmegi		21,946	(30,751)
ARASSA GÖTERIM GIRDEJI		175,686	88,923
Hyzmat haky girdejileri	5	68,258	68,529
Hyzmat haky çykdajylary	5	(10,526)	(4,980)
Maýa goýum işinden sap peýda		472	630
Daşary ýurt walýutasy bilen geçirlen amallar boýunça sap peýda	6	2,306	3,007
Gaýry girdejiler, netto	7	(5,463)	(13,757)
ARASSA GÖTERIM DÄL GIRDEJI		55,047	53,429
Amaly çykdajylar	8	(94,295)	(82,749)
PEÝDA SALYNÝAN SALGYTDAN ÖŇKI PEÝDA		136,438	59,603
Peýda salynýan salgyt boýunça (girdeji)/çykdajylar	9	(66,830)	1,506
SAP PEÝDA		69,608	61,109
Gaýry jemlenen girdeji		315	404
UMUMY JEMLENEN GIRDEJI		69,923	61,513

Bankyň Ýolbaşçylarynyň adyndan:

M.Ç. Hajiýew
Müdiriýetiň Başlygy

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

A. Hojageldiýew
Baş buhgalter

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

11-54-nji sahypalardaky bellikler şu maliýe hasabatlylygynyň aýrylmaz bölegi bolup durýar. Garaşsyz auditorlaryň hasabaty 3-5-nji sahypalarda görkezilen.

TÜRKMENISTANYŇ "TÜRKMENISTAN" DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-nji ÝYLYŇ 31-nji DEKABRY ÝAGDAÝYNA BANKYŇ MALIÝE ÝAGDAÝY BARADA HASABATY (müň türkmen manatda)

	Bellik	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
AKTIWLER			
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	10	1,699,901	1,424,359
Banklardaky serişdeler	11	76,778	101,889
Müşderilere berlen karzlar	12	6,046,888	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	13	92,390	110,765
Esasy serişdeler	14	88,661	77,992
Maddy däl aktiwler	15	1,741	1,869
Maýa goýum eýeçiligi	16	5,345	8,923
Gurluşyga berlen hakujylar	17	1	29
Gaýry aktiwler	18	86,568	147,024
AKTIWLERIŇ HEMMESI		8,098,273	7,209,741
BORÇNAMALAR WE MAÝA			
BORÇNAMALAR			
Banklaryň we beýleki maliýe institutlaryň serişdeleri		1,951	2,459
Müşderileriň serişdeleri	19	4,492,842	4,062,449
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar (zaýom)	20	3,059,589	2,731,841
Gaýra goýlan salgyt borçnamalary	9	101,365	41,107
Gaýry borçnamalar	21	10,656	9,623
		7,666,403	6,847,479
MAÝA			
Esaslyk maýa	22	370,000	310,000
Umumy ätiýaçlyklar		94,344	89,183
Esasy serişdelere gaýtadan baha bermegiň ätiýaçlygy		23,351	23,666
Paýlanylmadyk peýda		(55,825)	(60,587)
		431,870	362,262
JEMI BORÇNAMALAR WE MAÝA		8,098,273	7,209,741

Bankyň Ýolbaşçylarynyň adyndan:

M.Ç. Hajiýew
Müdiriýetiň Başlygy

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

A. Hojageldiýew
Baş buhgalter

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

11-54-nji sahypalardaky bellikler şu maliýe hasabatlylygynyň aýrylmaz bölegi bolup durýar. Garaşsyz auditorlaryň hasabaty 3-5-nji sahypalarda görkezilen.

TÜRKMENISTANYŇ "TÜRKMENISTAN" DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-NJI ÝYLYŇ 31-NJI DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYŇ MAÝASYNDAKY ÜYTGETMELER BARADA HASABATY

(müň türkmen manadynda)

	Bellik	Esaslyk maýa	Umumy ätiýaçlyklar	Esasy serişdelere gaýtadan baha bermek boýunça ätiýaçlyk	Paýlanylmad yk peýda	Maýanyň hemmesi
2018-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna saldo	22	260,000	74,630	24,070	(57,547)	301,153
Peýda		-	-	-	61,109	61,109
Esasy serişdelere gaýtadan baha bermek boýunça ätiýaçlygy paýlanylmadyk peýda geçirmek		-	-	(404)	404	-
Esaslyk maýanyň köpeldilmegi	22	50,000	-	-	(50,000)	-
Umumy ätiýaçlyklara geçirmek		-	14,553	-	(14,553)	-
2019-njy ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna saldo	22	310,000	89,183	23,666	(60,587)	362,262
Peýda		-	-	-	69,608	69,608
Esasy serişdelere gaýtadan baha bermek boýunça ätiýaçlygy paýlanylmadyk peýda geçirmek		-	-	(315)	315	-
Esaslyk maýanyň köpeldilmegi	22	60,000	-	-	(60,000)	-
Umumy ätiýaçlyklara geçirmek		-	5,161	-	(5,161)	-
2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna saldo	22	370,000	94,344	23,351	(55,825)	431,870

Bankyň Ýolbaşçylarynyň adyndan:

M.Ç. Hajiýew
Müdiriýetiň Başlygy

A. Hojageldiýew
Baş buhgalter

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

11-54-nji sahypalardaky bellikler şu maliýe hasabatlylygynyň aýrylmaz bölegi bolup durýar. Garaşsyz auditorlaryň hasabaty 3-5-nji sahypalarda görkezilen.

TÜRKMENISTANYŇ "TÜRKMENISTAN" DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-NJI ÝYLYŇ 31-NJI DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYŇ PUL SERIŞDELERINIŇ HEREKETI BARADA HASABATY

(müň türkmen manadynda)

	Bellik	2020 ý.31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý.31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
AMALLAR IŞINDEN PUL SERIŞDELERINIŇ HEREKETI:			
Peýda salgydy boýunça (girdejileriň)/çykdaýylaryň hasaba alynmagyndan öňki peýda		136,438	59,603
Aşakdakylara düzedişler:			
Arassa göterim girdejisine	4	(153,740)	(119,674)
Esasy serişdeleriň könelmesine	14	9,762	6,145
Maddy däl aktiwleriň amortizasiýasyna	15	205	211
Maýa goýum eýeçiligiň könelmesine	16	15	67
Esasy serişdeleri we maýa goýum gozgalmaýan emläginiň hasapdan aýrylmaklaryndan ýitgi	14	9,888	10,288
Müşderilere berlen karzlar boýunça garaşylýan karz ýitgileri üçin döredilen ätiýaçlykdaky herekete	12	(21,946)	30,751
Gaýry jemlenen girdeji arkaly adalatly baha boýunça hasaba alynýan maýa goýum gymmatly kagyzlardan girdeji	13	(472)	(630)
Berlen hakujylaryň hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygyndaky herekete	17	9,340	7,035
Ulanylmadyk zähmet rugsatlary boýunça ätiýaçlykdaky herekete	21	65	225
Gaýry aktiwleriň hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygyndaky herekete	18	(2,536)	(1,729)
Daşary ýurt walýutasy bilen amallar boýunça nyrh tapawudyna	6	(307)	55
Amallar aktiwlerindäki we borçnamalaryndaky üýtgemelerinden ozalky amallar işinden pul serişdeleriniň akymalarynyň yzyna gaýtmagy		(13,288)	(7,653)
Amallar aktiwlerindäki we borçnamalaryndaky üýtgetmeler			
Amal aktiwleriň (köpelmegi) / azalmagy:			
Müşderilere berlen karzlar		(523,146)	(484,346)
TMB-daky hökmany ätiýaçlyk		(119,839)	(75,120)
Banklardaky serişdeler		24,844	(66,067)
Berlen hakujylar		(9,312)	(759)
Gaýry aktiwler		53,806	89,111
Amal borçnamalaryň köpelmegi / (azalmagy):			
Banklaryň we gaýry maliýe institutlarynyň serişdeleri		(508)	294
Müşderileriň serişdeleri		430,492	951,859
Gaýry borçnamalar		968	2,935
Göterimlerden we peýda salgydy salynmazdan öň geçirilýän amallar işinden pul serişdeleriniň akymalarynyň (yzyna gaýtmagy)/ gelip düşmegi		(155,983)	410,254
Alnan göterimler		59,196	74,664
Tölenen göterimler		(81,262)	(96,118)
Peýda salgydy, tölenen		-	(1,556)
Amal işinden pul serişdeleriniň akymalarynyň arassa (yzyna gaýtmagy)/gelip düşmegi:		(178,049)	387,244

TÜRKMENISTANYŇ "TÜRKMENISTAN" DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-NJI ÝYLYŇ 31-NJI DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYŇ PUL SERIŞDELERINIŇ HEREKETI BARADA HASABATY (DOWAMY) (müň türkmen manadynda)

	Bellik	2020 ý.31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý.31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
MAÝA GOÝUM IŞINDEN PUL SERIŞDELERINIŇ HEREKETI:			
Esasy serişdeleriň satyn alynmagy		(12,159)	(4,975)
Maddy däl aktiwleriň satyn alynmagy	15	(77)	(137)
Esasy serişdeleriň satuwyndan girdeji		-	4
Alnan diwidentler		472	630
Amortizirlenen gymmat boýunça hasaba alynýan maýa goýum			
gymmatly kagyzlaryndaky üýtgemeler		17,500	-
Adalatly gymmat boýunça gaýry jemlenen girdeji arkaly hasaba alynýan			
maýa goýum gymmatly kagyzlarynda üýtgetmeler		-	929
		<u>5,736</u>	<u>(3,549)</u>
MALIÝE IŞINDEN PUL SERIŞDELERINIŇ HEREKETI:			
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlardan (zaýom)		516,475	636,086
gelip düşmeler			
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlaryň (zaýom)		(188,726)	(376,757)
üzülmegi			
Maliýe işinden pul serişdeleriniň akymalarynyň			
sap arassa gelip düşmegi		<u>327,749</u>	<u>259,329</u>
PUL SERIŞDELERINIŇ WE OLARYŇ EKWIWALENTLERINIŇ			
ARASSA KÖPELMEGI		<u>155,436</u>	<u>643,024</u>
PUL SERIŞDELERI WE OLARYŇ EKWIWALENTLERI,			
ýylyň başyna	10	<u>1,169,515</u>	<u>526,491</u>
PUL SERIŞDELERI WE OLARYŇ EKWIWALENTLERI,			
ýylyň ahyryna	10	<u>1,324,951</u>	<u>1,169,515</u>

Bankyň Ýolbaşçylarynyň adyndan:

M.Ç. Hajiýew
Müdiriýetiň Başlygy

A. Hojageldiyew
Baş buhgalter

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

2021-nji ýylyň 29-njy noýabry
Aşgabat ş., Türkmenistan

11-54-nji sahypalardaky bellikler şu maliýe hasabatlylygynyň aýrylmaz bölegi bolup durýar. Garaşsyz auditorlaryň hasabaty 3-5-nji sahypalarda görkezilen.

TÜRKMENISTANYŇ “TÜRKMENISTAN” DÖWLET TÄJIRÇILIK BANKY

2020-NJI ÝYLYŇ 31-NJI DEKABRYNDA TAMAMLANAN ÝYLYŇ MALIÝE HASABATLYLYGYNA BELLIKLER

(müň türkmen manadynda, eger başga görkezilmedik ýagdaýynda)

1. UMUMY MAGLUMAT

Türkmenistanyň “Türkmenistan” döwlet täjirçilik banky Türkmenistanyň Prezidentiniň 1998-nji ýylyň 3-nji dekabryndaky 3970 belgili Karary esasynda döredildi. Bankyň täze düzgünnamasy Türkmenistanyň Prezidentiniň 2016-njy ýylyň 18-nji sentýabryndaky 14408 belgili Karary bilen tassyklanyp, Türkmenistanyň Ykdysadyýet we ösüş ministrligi tarapyndan 2016-njy ýylyň 10-njy noýabrynda we Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan 2016-njy ýylyň 17-nji oktyabrynda hasaba alyndy. Bank öz işini Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda ýerine ýetirýär.

Bankyň bank amallaryny amala aşyrmak üçin Türkmenistanyň Merkezi Bankynyň

- 2001-nji ýylyň 9-njy ýanwaryndaky 90 belgili milli walýutada bank amallaryny amala aşyrmak üçin;
- 2001-nji ýylyň 9-njy ýanwaryndaky 25 belgili daşary ýurt walýutada bank amallaryny amala aşyrmak üçin

2 sany ygtyýarnamasy bar.

Bankyň ýerleşýän we hasaba alnan salgysy: Türkmenistan, Aşgabat ş., Görogly köç., 79. 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň Türkmenistanyň dürli welaýatlarynda ýerleşýän 23 sany şahamçasyny bardy. Bankyň baş edarasy Aşgabat şäherinde ýerleşýär.

Amala aşyrylýan bank amallarynyň esasy görnüşleri: karzlaşdyrmak, goýumlaryň we depozitleriň çekilmegi we ýerleşdirilmegi, daşary ýurt walýutasynyň satyn alynmagy we satuwy, gurluşygy maliýeleşdirmek boýunça Türkmenistanyň milli maksatnamasyna gatnaşmagy.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň ýeketäk eýesi Türkmenistanyň Hökümeti bolup durýar.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň işgärleriniň sany, degişlilikde 1,148 adam we 1,169 adamdan ybarat boldy.

Amal gurşawy

Türkmenistanda Türkmenistanyň Merkezi bankyndan we täjirçilik banklarynyň ulgamyndan ybarat bolan iki derejeli bank ulgamy bar. “Türkmenistanyň Merkezi banky hakyndaky”, “Karz edaralary we bank işi hakyndaky”, “Daşary ykdysady gatnaşyklarynda puly kadalaşdyrmak we pula gözegçilik etmek hakyndaky” kanunlar Türkmenistanda bank ulgamynyň işlerini düzgünleşdirýän esasy kanunlar bolup durýar.

Türkmenistanda esasy bank amallary şu aşakdakylardan ybaratdyr:

- goýumlaryň we depozitleriň çekilmegi;
- pul geçirimleriň amala aşyrylmagy;
- karzlaryň berilmegi;
- ipoteka karzlaşdyrylmagy;
- maýa goýum taslamalarynyň maliýeleşdirilmegi;
- üçünji adamlar üçin zamunlyklaryň, kepillamalalaryň we beýleki borçlaryň berilmegi;
- maliýe serişdeleriniň çekilmegi we ýerleşdirilmegi hem gymmat bahaly kagyzlaryň dolandyrylmagy;
- müşderileriň maýa goýumlarynyň dolandyryjysy ýa-da geňeşçisi;
- ýa-da maliýe wekili ýa-da maslahatçysy hökmünde hyzmatlaryň amala aşyrylmagy;
- gozgalmaýan emläk bilen girew we beýleki amallaryň amala aşyrylmagy.

Häzirki wagtda Türkmenistanda karzlaşdyrmagyň täze gurallary işlenip düzülýär. Olara hususy ulgamyň mikrokarzlaşdyrmasy, önümçilik üçin karzlar degişlidir.

2. HASABATLYLYGY BERMEGIŇ ÝÖRELGELERI

MHHÜ laýyklygy barada beýanname

Bankyň şu maliýe hasabatlylygy Maliýe hasabatlylygyň halkara ülnüleri baradaky komiteti tarapyndan çykarylan Maliýe hasabatlylygyň halkara ülnülerine (mundan beýläk “MHHÜ” diýip atlandyrylýar) we Maliýe hasabatlylygyň halkara ülnüleriniň interpretasiýalary baradaky topar tarapyndan çykarylan interpretasiýalara laýyklykda taýýarlanylady.

Hereket edýän walýuta we bermekligiň walýutasy

Bankyň maliýe hasabatlylygyna goşulan maddalar Banka degişli bolan wakalaryň ýa-da ýagdaýlaryň mazmunynda bolan ykdysady manyny oňat şöhlendiriýän walýutany ulanyp, bahalandyrylýar (mundan beýläk “Hereket edýän walýuta” diýip atlandyrylýar). Hereket edýän walýuta we şu maliýe hasabatlylygyny bermekligiň walýutasy türkmen manady bolup durýar (mundan beýläk “manat” diýip atlandyrylýar).

Şu maliýe hasabatlylygy müň manatda berlen, eger başgalar görkezilmedik bolsa. Şu maliýe hasabatlylygy adalatly gymmat boýunça hasaba alnan aýratyn maliýe gurallaryna baha bermekden başga, taryhy gymmat ýörelgesi esasynda taýýarlanylady.

Assosiirlenýän kompaniýalaryň hasaba alnyşy

Bankyň assosiirlenýän kompaniýadaky maýa goýumlary paýly gatnaşyk usuly esasynda hasaba alynýar.

Assosiirlenýän kompaniýa diýip Bankyň bu kompaniýa möhüm täsiri bar bolan, emma ol ne golçur, nede bilelikdäki kärhana bolan kompaniýa düşünilýär. Paýly gatnaşyk usuly laýyklykda assosiirlenýän kärhana goýulýan maýa goýumlar ilki başda özüne düşýän gymmaty boýunça tassyklanylýar, soňra olaryň balans bahasy satyn alma senesinden soň assosiirlenýän kompaniýanyň peýdalarynda ýa-da ýitgilerinde Bankyň paýynyň ykrar etmek hasabyna ýokarlanýar ýa-da azalýar. Bankyň assosiirlenýän kompaniýanyň peýdasynnda ýa-da ýitgisindäki paýy Bankyň peýdasynyň ýa-da ýitgisiniň düzüminde ykrar edilýär.

Peýdanyň paýlanylmagynyň netijesinde emele gelýän serişdeler maýa goýumlaryň balans bahasyny azaldýar. Maýa goýumlaryň balans bahasy şeýle hem assosiirlenýän kompaniýanyň gaýry jemlenen girdejisindäki üýtgemeler bilen baglylykda ýüze çykyýan maýa goýumlaryň obýektinde maýa goýumçynyň proporsional paýly gatnaşygyndaky üýtgemelerini aýan etmek maksady bilen düzedilýär. Bu üýtgemelerde Bankyň paýy gaýry jemlenen girdejiniň düzüminde tassyklanylýar.

Bankyň assosiirlenýän kompaniýa bilen geçirilýän amallarynyň netijesinde ýüze çykyýan peýdalary ýa-da ýitgileri Bankyň assosiirlenýän kompaniýadaky paýly gatnaşygynyň bar bolan derejesinde çäklendirilýär. Assosiirlenýän kompaniýanyň hasabat seneleri Bankyň hasabat seneleri bilen gabat gelýär we meňzeş ýagdaýlardaky meňzeş amallar we wakalar üçin hasabat syýasaty Bankyň hasabat syýasaty bilen deň gelýär.

Üznüksiz işiň ýörelgesi

Şu maliýe hasabatlylygy Kompaniýanyň üznüksiz işiň ýörelgesi esasynda öz işini dowam etdirjekdigi baradaky çaklamalar esasynda taýýarlanylady. Türkmenistanda kabul edilen maliýe hasabatlylygynyň milli ülnülerine laýyklykda, Bank girdejili bolup durýar we onuň paýlanylmadyk peýdasynyň položitel galyndysy (saldosy) bar. Ýylyň dowamynda Bank Türkmenistanyň Merkezi bankynyň talaplaryna laýyklykda esaslyk maýasynyň talap edilýän derejesine ýetmek üçin paýlanylmadyk peýdasynyň bölegini kapitallaşdyrýar. Şu maliýe hasabatlylygynda paýlanylmadyk peýdanyň balansy otirisatel, sebäbi MHHÜ we Türkmenistanda kabul edilen maliýe hasabatlylygynyň milli ülnülerine laýyklykda, belli bir amallara bolan usullarda aratapawutlar bar.

3. HASABA ALYŞ SYÝASATYNYŇ ESASY ÝÖRELGELERI

Bermekligiň esaslary

Şu maliýe hasabatlylygy Bankyň maliýe ýagdaýynyň we işleriniň maliýe netijeleriniň gurluşly görkezilmegi bolup durýar. Maliýe hasabatlylygynyň maksady Bankyň maliýe ýagdaýy, işleriniň maliýe netijeleri we pul serişdeleriniň hereketi barada maglumatlary bermeklik bolup durýar.

Maliýe hasabatlylygynda serişdelerden peýdalanmagyň netijeleri, Bankyň ýolbaşçylarynyň üstüne ýüklenen borçlar hem görkezilýär. Şu maksada ýetmek üçin maliýe hasabatlylygynda aşakdakylar barada maglumat bar:

- Aktivler
- Borçnamalar
- Maýa
- Girdejiler we çykdajylar, şol sanda peýdalar we ýitgiler
- Eýelere hasaplap aýyrmalar we olaryň eýeler hökmünde gatançlary
- Bankyň pul serişdeleriniň akymlyry

Gaýry maliýe aktivleri we borçnamalary, şeýle hem maliýe däl aktivleri we borçnamalary peýda ýa-da ýitgi arkaly amortizirlenen baha ýa-da adalatly baha boýunça, ýa-da gaýry jemlenen girdeji arkaly adalatly baha boýunça, ýa-da ilkibaşdaky baha boýunça görkezilýärler.

Satuw üçin bar bolan dolanyşykdan daşary aktivler iki ululygyň iň kiçisi boýunça görkezilýärler: satuw üçin harajatlary hasaba almazdan, balans we adalatly baha boýunça. Adalatly baha – bu täjirçilik esasynda geleşigi geçirmäge isleg bildirýän oňat habarly bolan taraplaryň arasynda aktivi çalyşmakda ýa-da borçnamany düzgünleşdirmekde alynmagy mümkin bolan baha.

Maliýe gurallaryny ykrar etmek we olara baha bermek

Haçan-da Bank deňişli maliýe guralyna baglylykda şertnama boýunça tarap bolanda, maliýe aktivleri we maliýe borçlary Bankyň balansynda görkezilýär. Bank hasaplaşyklaryň senesi boýunça birsyhly häsiýete eýe bolan maliýe aktivleriň we borçlaryň satyn alynmalaryny hem ýerlenilmegini görkezýär.

Maliýe aktivleri we borçlary ilkibaşda adalatly baha boýunça şöhlendirilýär. Peýda ýa-da ýitgiler arkaly adalatly baha boýunça hasaba alynýan maliýe aktivleri we borçlary bolmadyk maliýe aktivleriniň we borçlarynyň ilkibaşdaky bahasy maliýe aktiviň satyn alynmagy ýa-da döredilmegi ýa-da maliýe borçlarynyň çykarylmagy bilen gös-göni baglanyşykly bolan çekilen amallar harajatlarynyň möçberine görä düzedilýär. Maliýe aktivleriň we borçlaryň bahalaryna soňra baha bermekligiň ýörelgeleri aşakda görkezilen hasaba alyş syýasatynyň deňişli düzgünlerinde beýan edilýär.

Bank maliýe aktivlerini aşakda agzalan esasy kategoriýalar boýunça toparlara bölýär:

- Amortizirlenen gymmat boýunça bahalandyrylýan maliýe aktivi;
- Gaýry jemlenen girdeji (GJG) arkaly adalatly gymmat boýunça bahalandyrylýan maliýe aktivi;
- Peýda ýa-da ýitgi arkaly adalatly gymmat boýunça bahalandyrylýan maliýe aktivi.

Bergi gurallary

Bergi gurallarynyň toparlara bölünmegi we soňra hasaba alnyşy aşakdakylara bagly bolup durýar:

- a) Maliýe aktivlerini dolandyrmak üçin ulanylýan Bankyň biznes-nusgasy;
- b) Şertnamada göz öňünde tutulan pul serişdeleriniň akymlyry bilen baglanyşykly bolan maliýe aktiviň häsiýetnamalaryna.

Biznes-nusga

Biznes-nusga Bankyň pul serişdeleriniň akymlyryny emele getirmek üçin öz maliýe aktivlerini dolandyryş usulyňy kesgitleýär. Ulanylýan bu biznes-nusga baglaşylan şertnamanyň esasynda alynmaly pul serişdeler arkaly ýa-da maliýe aktivleri satmagyň netijesinde ýa-da agzalan bu iki ýol arkaly pul serişdeleriniň akymlyrynyň emele gelmegini kesgitleýär.

Bank öz işini alyp barmagynda maliýe aktiwleri dolandyrmagyň dürli nusgalaryny ulanyp biler, şonuň bilen birlikde Bankyň ösüş strategiýasyna laýyklykda we Türkmenistanda bazar mehanizmleriniň kesgitlidigi sebäpli maliýe aktiwleriň uly bölegi şertnamalaýyn pul akymalaryny almagyň modeliniň çäginde saklanar diýip garaşylýar.

SPPI kriteriýasy

Maliýe aktiwini şertnama şertleriniň SPPI-nyň kriteriýalaryna gabat gelmegine baha bermek maksady bilen Bank her bergidaryk guralyna SPPI testi (mundan beýläk “SPPI test” diýip atlandyrylýar) geçirýär. Bu baha bermeklik geçirilende, Bank şulary hasaba alýar: şertnamalaýyn pul akymalary karzlaşdyrmagyň esasy mehanizmi bilen ylalaşýanlygyny/ylalaşmaýanlygyny, ýagny, göterimler diňe puluň wagtlaýyn gymmatyna seredilmegini, karz töwekgelçiligi, başga esasy karz töwekgelçilikleri we esasy karz şertnama laýyk gelyän peýdany öz içine alýar. Haçan-da şertnamalaýyn şertlerine karzlaşdyrmagyň esasy mehanizmine gabat gelmeýän töwekgelçilik ýa-da üýtgemeklik (wolatillik) girizilende, gabat gelyän maliýe aktivi peýda ýa-da ýitgiler arkaly bazar (adalatly) baha boýunça toparlara bölünýär we bahalandyrylýar.

Bu faktorlaryň esasynda Bank öz bergidaryk gurallaryny aşakda getirilen üç kategoriýa boýunça toparlara bölýär:

Amortizasiýa bahasy boýunça bahalandyrylýan maliýe aktiwleri

a) Maliýe aktiwler biznes-modeliň çäginde saklanylýar. Onuň maksady - şertnama esasynda göz önüne tutulan pul akymalary almak üçin aktiwleri saklamak.

b) Maliýe aktiwiniň şertnamalaýyn şertleri bellenen möhletlerde pul akymalaryna eýe bolmaklygy göz önüne tutýar. Bu pul akymalar diňe berginiň esasy möçberini we esasy berginiň tölenilmedik möçberine bolan göterimleri tölemeklikden ybarat bolup durýar.

Bu aktiwleriň balans bahasy garaşylýan karz ýitgileri bilen düzedilýär. Bu maliýe aktiwleriň göterim girdejileri “Göterim girdejileri”-ne netijli göterim stawkanyň usulyny ulanmaklyk bilen girizilýär.

Gaýry jemlenilen girdejide (mundan beýläk “GJG” diýip atlandyrylýar) bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýan maliýe aktiwler:

a) Aktiv şertnama arkaly nazara alnan pul serişdeleiniň akymalaryna eýe bolmak üçin hem-de bu aktiwleri satmak maksady bilen aktiwleri dolandyrmagy göz önünde tutýan biznes-modeliň çäklerinde saklanýar.

b) Maliýe aktiwiniň şertnamalaýyn şertleri bellenen möhletlerde pul akymalaryna eýe bolmaklygy göz önüne tutýar. Bu pul akymalar diňe berginiň esasy möçberini we esasy berginiň tölenilmedik möçberine bolan göterimleri tölemeklikden ybarat bolup durýar.

Balans bahasynda üýtgemeler gaýry jemlenilen girdejiniň düzüminde ykrar edilýär. Garaşylýan karz ýitgileriniň, göterim girdejileriniň we daşary ýurt walýutasynyň hümmetiniň üýtgemeginiň ykrar edilmegi peýda ýa-da ýitgileriň düzüminde bolup geçýär. Haçanda maliýe aktiwini ykrar edilmegi bes edilende, başda gaýry jemlenilen girdejiniň düzüminde ykrar edilen kumulýativ peýda ýa-da ýitgi peýda ýa-da ýitgilere geçirilýär. Bu maliýe aktiwler boýunça göterim girdejiler “Göterim girdejiler”-iň düzüminde netijeli göterim stawkanyň usulyny ulanmaklyk arkaly ykrar edilýär.

Peýda ýa-da ýitgiler arkaly bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýan maliýe aktiwler:

Bank, amortizasiýa bahasy we bazar (adalatly) bahasy boýunça GJG arkaly bahalandyrylýan maliýe aktiwleriň kriteriýalaryna gabat gelmedik maliýe aktiwleri, peýda ýa-da ýitgiler arkaly bazar (adalatly) baha boýunça toparlara bölýär. Peýda ýa-da ýitgiler arkaly bazar (adalatly) baha boýunça häsiýetlendirilýän we hejirleme guralyň bölegi bolup durmaýan bergidaryk maýa goýumlaryň peýdasy ýa-da ýitgisi “Sap söwda girdejiler” –iň düzüminde peýda ýa-da ýitgiler hasabatynda olaryň ýüze çykan döwründe şöhlelendirilýär. Bu maliýe aktiwler boýunça göterim girdejiler “Göterim girdejiler”-iň düzüminde netijeli göterim stawkanyň usulyny ulanmaklyk arkaly ykrar edilýär.

Maliýe aktivi ilki başda ykrar edilende, Bank soňra täzeden toparlara bölmek hukugy bolmazdan, ony öz ygtyýaryna görä, peýda ýa-da ýitgi arkaly adalatly baha boýunça bahalandyrylýan hökmünde topara

bölüp bilýär, eger-de ol aktiwleriň ýa-da borçnamalaryň dürli baha berme binýatlarynyň ulanylmagy ýa-da olar bilen bagly bolan peýdalaryň we ýitgileriň ykrar edilmegi sebäpli, başgaça ýüze çykyp biljek baha bermä ýa-da ykrar etmä bolan çemeleşmeleriň zygider daldigini aradan aýyrmaga ýa-da möhüm derejede azaltmaga ýardam berende.

Agzalan kategoriýalaryň hiç haýsyna degişli bolmadyk maliýe aktiwler, peýdalar ýa-da ýitgi arkaly bazar (adalatly) baha boýunça häsietlendirilýän aktiwlere degişli bolup durýar.

Paýly gurallar

Bank adalatly baha boýunça bahalandyrylýan bergi gurallaryna maýa goýumlara baha berýär, olaryň üýtgetmeleri, Bankyň ýolbaşçylarynyň ilki başda ykrar etmede, gaýry jemi girdejiň üstünden adalatly baha boýunça bahalandyrylýanlaryň düzümine maýa goýumlary kesgitläň ýagdaýlaryndan başga, peýdanyň ýa-da ýitginiň düzüminde görkezilýärler.

Türkmenistanda paýly gymmat bahaly kagyzlaryň söwdasynyň bazar mehanizmleriniň kesgitli bolanlygy sebäpli, Bankyň syýasaty paýly gurallary gaýry jemlenilen girdeji arkaly bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýan hökmünde toparlara bölmekden durýar, maýa goýumdan maýa goýum girdejisini almak üçin saklanylýan ýagdaýlaryndan başga maksatlar üçin, maýa goýumlar saklananda. Bu ýagdaýlarda, bazar (adalatly) bahada üýtgeşmeler gaýry jemlenilen girdejiň düzüminde ykrar edilýär we soňra peýda ýa-da ýitgä geçirilip bilmeýär. Bu gömüşi maýa goýumlardan alynýan diwidentler peýda ýa-da ýitginiň düzüminde gaýry girdejiler hökmünde ykrar edilýär.

Peýdalar ýa-da ýitgi arkaly bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýan paýly maýa goýumlardan peýdalar ýa-da ýitgiler peýda ýa-da ýitgiler hasabatynda “Sap söwda girdeji”-niň düzüminde şöhlelendirilýär.

Reklassifisirlеме

Bank maliýe aktiwleri reklassifisirleýär diňe haçan-da ol bu aktiwlere galtaşýan maliýe aktiwleri dolandyrmakda ulanylýan biznes-modele üýtgedilmeleri girizende we, eger-de bu üýtgedilme Bankyň amallary üçin möhüm diýip hasaplanylýanda. Eger Bank maliýe aktiwleri reklassifisirleýän bolsa onda reklassifikasiýa perspektiwaly reklassifikasiýa senesinden bäri geçirilýär. Ol sene biznes-model üýtgänden soň ilkinji hasabat döwrüniň ilkinji güni hökmünde kesgittenilýär. Bank öňde ykrar edilen peýdalary, ýitgileri we görterimleri ýaňadan hasaplamayär.

Maliýe aktiwleriň ykrar edilmeginiň bes edilmegi

Maliýe aktiwiniň (ýa-da, eger ulanylýan bolsa, maliýe aktiwiniň böleginiň ýa-da meňzeş maliýe aktiwleriniň toparynyň böleginiň) aýan edilmegi bes edilýär, haçan-da:

- aktiwden pul serişdeleriniň alynmagy üçin hukuklaryň güýji ýatanda;
- Bank aktiwden pul serişdeleriniň alynmagy üçin hukuklaryny geçirse ýa-da aktiwden pul serişdeleriniň alynmagy üçin hukuky özünde galdyrsa, ýöne “geçirmek” baradaky ylalaşyk boýunça üçünji tarapa düýpli gijikdirmesiz olary tölemek boýunça borjy öz üstüne alsa;
- Bank ýa-da (a) aktiw boýunça töwekgelçilikleriň we peýdalaryň hemmesini diýen ýaly geçirdi, ýa-da (b) ne geçirdi, ne-de aktiw boýunça ähli töwekgelçilikleri we peýdalary özünde galdyrdy, ýöne ol aktiw üçin gözegçiligi geçirdi.

Şertnamada nazara alnan pul akymalarynyň modifikasiýasy

Bank şertnamada nazara alnan maliýe aktiw boýunça pul akymalaryna ýaňadandan garamak ýa-da modifisirlmek ýagdaýlarynda, ilki başdaky şertlere görä bolup geçen üýtgemeleriň wajpylyk derejesine baha berýär.

Eger-de şertler düýpli tapawutlanýan bolsalar, Bank ilki başdaky maliýe aktiwni ykrar edilmegini bes edýär we adalatly baha boýunça täze maliýe aktiwni ykrar edýär hem aktiw üçin täze netijeli görterim stawkasyny ýaňadan hasaplaýär. Hümmeitiň gaçmagyna gaýtadan garalandaky sene diýip şertlere ýaňadan seredilen sene hasaplanylýär, şol sanda karz töwekgelçiliginiň möhüm derejede ýokarlanmagy bolup geçýärmä ýa-da ýokmydygyny kesgitlemek maksady bilen. Emma Bank täze ykrar edilen maliýe

aktiw ilkibaşda ykrar edilende hümmeti gaçan diýip hasaplanýarmy ýa-da dälmidigine hem baha berýär, aýratynda, haçan-da gaýtadan garalma hadysasy karz alyjynyň (zaýom) ilkibaşda ylalaşylan tölegleri töläp bilmedik ýagdaýy bilen esaslandyrylýan bolsa. Maliýe aktiwleriň balans bahasyndaky aratapawut peýda ýa-da ýitgi baradaky hasabatda şöhlelendirilýär.

Eger şertler gaty tapawutlanmaýan bolsalar, ýañadan garaýyş ýa-da üýtgeşme ykrar edilmeginiň bes edilmegine getirmeýärler. Bank (walowyý) balans gymmaty ilkibaşdaky netijeli göterim stawka boýunça üýtgedilen pul akymlyryna görä ýañadan hasaplaýar we peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen hasabatynyň düzüminde modifikasiýadan peýdany ýa-da ýitgini ykrar edýär.

Eger modifikasiýa garaşylýan pul ýitgileriň hasaplanýş usulyýetine görä möhüm töwekgelçiligiň galmagyna getirse, onda şertnamany modifikasiýa etmekden netije usulyýete görä hümmetiň gaçmagynyň hasaplanýşyna täsir edýär.

Maliýe borçlaryň toparlara bölünşi we soňra hasaba alnyşy

Bank ähli maliýe borçlary soňra amortizirlenen bahasy boýunça bahalandyrylýanlar hökmünde toparlara bölýär, aşakda berlenlerden başgasyny:

a) peýda ýa-da ýitgi arkaly bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýan maliýe borçnamalary. Şeýle borçnamalar, şol sanda borçnamalar bolup durýan (proizwodnyý) gurallary, soňra bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýarlar;

b) haçan-da maliýe aktiwini geçirilşi ykrar etmäni bes etmek talaplaryna gabat gelmedik ýagdaýynda ýa-da, haçan-da dowam edýän gatnaşyk hasaba alyş ýörelgesi ulanylanda döreýän maliýe borçlar;

ç) bazaryňkydan kiçi bolan göterim stawkaly karzy (zaýom) hödürlemeklik boýunça maliýe kepilligiň we borçnamalaryň şertnamalary. Şeýle şertnamalar ilkibaşda ykrar edilenden soň, soňra aşakda berlenleriň iň uly ululygy boýunça bahalandyrylmaly:

i. Bank tarapyndan ýitgilere döredilen baha berişi ätiýaçlyklarynyň möçberi; we

ii. gerekli ýerinde, girdejiniň umumy möçberini aýyrmak esasynda, ilkibaşda ykrar edilen möçberi;

d) bizneslar birikdirilende alyjy arkaly ykrar edilen şertli öwez dolup bilijilik. Şeýle şertli öwez dolup bilijilik soňra bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýar. Ondaky üýtgeşmeler peýda ýa-da ýitgileriň düzüminde ykrar edilýär.

Maliýe borç ilkibaşda ykrar edilende Bank ony, soňra reklassifikasiýa etmeklik hukugyna ýol goýman, öz islegine görä toparlara bölüp biler. Ol peýda ýa-da ýitgi arkaly bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýar.

Aktiwleriň we borçlaryň özara hasaplaşygy

Bankyň maliýe aktiwleri we borçlary özara hasaplaşykda bolýar we Bankyň maliýe ýagdaýy baradaky hasabatda ýygnaýan görnüşinde görkezilýär, haçanda onuň üçin ýuridiki esaslar bar bolanda we taraplaryň bergiligi sap-esasda sazlamak pikiri bar bolanda ýa-da şol bir wagtda aktivi satmak we borjy ýerine ýetirmek niýeti bar bolanda.

Maliýe borjuň ykrar edilmeginiň bes edilşi

Maliýe borjy (ýa-da onuň bölegi) doly tölenen diýip hasaplanýar, haçan-da bergidar:

a) ýa-da bu borjy (ýa-da onuň bölegini) karz beriji bilen adatça, pul serişdeleri ýa-da başga maliýe aktiwleri bilen, haryt ýa-da hyzmat arkaly hasaplaşyp, ýerine ýetirse;

b) ýa-da ýuridiki taýdan bu borç (ýa-da onuň bölegi) boýunça ilkinji jogapkärçilikden, hukuk işlerini ýerine ýetirmeginiň ýa-da karz berijiniň çykaran çözgüdiniň netijesinde, boşadylýar.

Maliýe borjuň ykrar edilşini bes etmeklik pul akymalarynyň möhüm üýtgeşmeleri ýüze çykan ýagdaýynda hem bolup geçýär, ýagny, eger pul akymalarynyň getirilen gymmaty täze şertlere laýyklykda, hyzmat haky peşgeşlerine tölegleri öz içine alyp, alnan hyzmat haky peşgeşi hasaba almazlyk esasynda, ilkişadaky netijeli göterim stawka boýunça diskontirlenen, ilkişadaky maliýe borjy boýunça galan pul akymalarynyň iň azyndan 10 göterime diskontirlenen getirilen gymmatyndan tapawutlanýan bolsa.

Berlen deňeşdirme döwründe maliýe gurallarynyň hasaba alnyşy

Maliýe aktiwleri şu kategoriýalara bölünýärler: peýda ýa-da ýitgi arkaly adalatly baha boýunça ("PÝAAB") hasaba alynýanlar; doly üzülyänçä saklanylýanlar ("DÜS"); satuw üçin bar bolanlar ("SÜBB"); şeýle hem karzlar (zaýom) we debitor bergilik. Maliýe aktiwleriniň şol ýa-da başga bir topara degişli edilmegi olaryň aýratynlyklaryna we satyn alma maksatlaryna baglydyr hem-de olaryň hasaba alnyşa kabul edilen pursatynda bolup geçýär.

Doly üzülyänçä saklanylýan maýa goýumlar. Bank olary doly üzülyänçä saklamak hyýaly we mümkinçiligi bar, bellenilýän ýa-da kesgittenilýän tölegli we doly üzülmeginiň möhleti bellenilen bolan proizvodnyý däl maliýe aktiwleri, DÜS kategoriýasyndaky maliýe aktiwleri diýip ykrar edilýärler. Doly üzülyänçä saklanylýan maýa goýumlar, hümmetiniň gaçmagynyň önüni almak üçin ätiýaçlygy hasaba almazdan, netijeli göterim stawka usulynyň ulanylmagy bilen amortizirlenen baha boýunça hasaba alynýarlar.

Eger-de Bank doly üzülyänçä saklanylýan maýa goýumlary doly üzülmä möhletine çenli (aýratyn ýagdaýlardan başga) ujypsyz möçberden köp bolan möçbere satsa ýa-da reklassifikasiýa geçirse, onda ähli kategoriýa satuw üçin bar bolan maliýe aktiwleriniň düzümine geçirilmelidir. Mundan başga-da, Banka häzirki maliýe ýylyň we indiki iki ýylyň dowamynda islendik maliýe aktiwlerini üzülişe çenli saklanylýan diýip toparlara bölmeklik gadagan ediler.

Karzlar (ssudalar) we debitor bergilik. Guramaçylykly bazarda dolanşykda bolmadyk, söwda debitor bergilik, berlen ssudalar we bellenilen ýa-da kesgittenilýän tölegli gaýry debitor bergilik, banklardaky serişdeler, müşderilere berlen ssudalar we gaýry maliýe aktiwler „ssudalar we debitor bergilik“ diýip klassifisirlenýärler. Karzlar (ssudalar) we debitor bergilik, hümmetiň gaçmagyny hasaba almazdan, netijeli göterim stawka usulyny ulanmak bilen amortizirlenen baha boýunça hasaba alynýarlar. Göterim girdeji netijeli göterim stawkany ulanmak arkaly ykrar edilýär, göterim girdejisi ujypsyz bolan gysga möhletli debitor bergiligi hasaba almazdan.

Peýda ýa-da ýitgiler arkaly adalatly baha aşadaky maliýe aktiwleri öz içine alýar:

1. Söwda diýip toparlandyrylýanlary:
 - esasan, satmak ýa-da ýakyn gelejekde yzyna satyn almak maksady bilen, satyn alnan aktiwler ýa-da kabul edilen borçnamalar;
 - bilelikde dolandyrylýan we, bar bolan şaýatnamalar boýunça, gysga möhletli peýdany almak üçin ulanylýan maliýe gurallarynyň bukjasyň bölegi bolup durýanlar;
 - proizvodnyý maliýe guraly bolup durýanlar (hejirlemäniň netijeli gurallaryndan başga);
2. Ilkişada ykrar edilen pursatynda Bank tarapyndan gural hökmünde klassifisirlenýanleri. Onuň üýtgeşmelerini peýda ýa-da ýitginiň düzümine geçirmek bilen, soňra adalatly baha boýunça bahalandyrylýar.

Satuw üçin bar bolanlar. Satuw üçin bar bolan maliýe aktiwlerine, aktiwleriň ozalky toparlaryna düşmedik ýa-da ilkişada şu topara toparlandyrylan, proizvodnyý bolmadyk maliýe aktiwleri degişlidir. Şu toparyň aktiwlerine, diňe özüne düşýän gymmaty boýunça hasaplanylýan aktiv bazarynda bazar kotirowkasy bolmadyk üçünji taraplaryň paýly gymmatly kagyzlaryndan (paýnamalaryndan) başgalaryndan, soňraky baha berme adalatly baha boýunça amala aşyrylýar.

Maliýe borçnamalarynyň hasaba alnyşy, esasan MHHÜ (IFRS) 9-a laýyklykda bolşy ýalydy, diňe PweÝHAB hökmünde bellenilen borçnamalar bilen bagly bolan Bankyň öz karz töwekgelçiliginiň netijesinde ýüze çykýan peýdalaryň ýa-da ýitgileriň hasaba alnyşyny hasaba almazdan. Şeýle üýtgeşmeler GJG-de soňra reklassifikasiýa etmesiz peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji baradaky hasabatda şöhlelendirilýärler.

Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri

Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri gysga möhletli dowamynda nagt pul serişdeleriniň degişli möçberine erkin konwertirlenip biljek kassadaky pul serişdelerini, banklardaky serişdeleri öz içine alýar.

Maliýe edaralaryna berlen karzlar

Bank adaty alyp barýan işiniň dowamynda maliýe edaralaryna dürli möhletlere karzlary berýär. Maliýe edaralara berlen karzlar ilki başda adalatly bahasy boýunça ykrar edilýär. Maliýe edaralaryna berlen karzlar soňra netijeli göterim stawka usuly esasynda amortizasiýa bahasy boýunça bahalandyrylýarlar. Maliýe edaralaryna berlen karzlar hümmetiň gaçmagynyň önüni almaklyga döredilen islendik ätiýaçlygy hasaplamazdan hasaba alynýarlar.

Başga maliýe amalyňa esaslanýan maliýe gurallary

Bank adaty alyp barýan işiniň dowamynda dürli başga maliýe amalyňa esaslanýan maliýe gurallary boýunça geleşikleri baglaşýar. Başga maliýe amalyňa esaslanýan gurallar ilki başda agzalan gurallar boýunça şertnamanyň baglaşylan senesinde adalatly bahasy boýunça ykrar edilýär we soňra her hasabat senesinde olara adalatly bahasyna çenli gaýtadan baha kesilýär. Adalatly baha gurallaryň esasynda bolan gündelik bazar we şertnama nyrlaryny hem gaýry faktorlary göz önünde tutýan bazar kotirowkalary ýa-da baha emele getiriş modelleri esasynda bahalandyrylýar. Başga maliýe amalyňa esaslanýan gurallar adalatly bahasy oňaýly bolanda aktiwler hökmünde we olaryň adalatly bahasy oňaýsyz bolanda olar borçlar hökmünde hasaba alynýar. Başga maliýe amalyňa esaslanýan gurallar balansda peýda ýa-da ýitgiler arkaly adalatly baha boýunça ykrar edilýän maliýe aktiwlere we borçlara girýärler. Şu gurallar boýunça döreýän peýda we ýitgiler peýda ýa-da ýitgiler arkaly adalatly baha boýunça aýan edilýän maliýe aktiwleriň we borçlaryň arassa peýda/ýitgiler maddasynda ykrar edilýär.

Müşderilere berlen karzlar

Müşderilere berlen karzlar maliýe gurallarynyň beýleki kategoriýalara bölünýän aktiwlerden başga, bazar kotirowkalary bolmadyk bellenen ýa-da kesgitlenilýän pul akymlyry bilen başga maliýe amalyňa esaslanýan maliýe gurallary bolmadyk maliýe aktiwleri bolup durýarlar.

Bank tarapyndan berlen karzlar ilki başda hasaba alyşda adalatly bahanyň üstüne çekilen amal harajatlaryň goşulmagy netijesinde görkezilýär, olar bolsa şu maliýe aktiwleriň satyn alynmagy ýa-da döredilmegi bilen gös-göni baglanyşyklydyr. Eger berlen serişdeleriň adalatly bahasy karzyň adalatly bahasyna deň bolmasa, mysal üçin, bazar nyryndan pes bolan nyrh boýunça karzlar berlen ýagdaýynda, berlen serişdeleriň adalatly bahasy bilen karzyň adalatly bahasynyň arasyndaky aratapawut karzyň ilki başdaky ykrar edilmegindäki görnüşinde çykdaýy hökmünde şöhlelendirilýär we şu ýitgileriň häsiýetine laýyklykda peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji baradaky hasabatda görkezilýär. Soňra karzlar netijeli göterim stawka usulynyň ulanylmagy bilen amortizasiýa bahasy boýunça kesgitlenilýär. Müşderilere berlen karzlar hümmetiň gaçmagynyň önüni almak üçin döredilen ätiýaçlyklary hasaba almazdan şöhlelendirilýär. Döwlet maksatnamalaryna laýyklykda Bank kiçi göterim stawkalar boýunça karzlary berýär. Muňa meňzeş karz görnüşleri Türkmenistanyň territoriýasynda ýerleşýän birnäçe beýleki banklarda hem ulanylýar. Şonuň bilen birlikde berlen stawkalar bazar stawkalary diýip hasaplanylýar we bazar göterim stawkasyny hasaba almak bilen amortizasiýa bahasy boýunça berlen maliýe gurallaryň hasabatyny alyp barmaklygy zerurlygy ýok.

Karzlaryň hasapdan çykarylmagy

Berlen karzlary töletdirip bolmadyk ýagdaýynda, şol sanda üpjünçilik üçin töletdirmäni ulanmak arkaly olar hümmetiň gaçmagynyň önüni almaklygyň ätiýaçlygynyň hasabyna hasapdan çykarylýarlar. Karzlaryň we berlen serişdeleriň hasapdan çykarylmagy Bankyň ýolbaşçylary tarapyndan Banka tölenilmeli möçberleri töletdirmek boýunça ähli mümkin bolan çäreler görülenden soň, şeýle hem Bank tarapyndan bar bolan girew üpjünçiliginiň ýerlenilmeginden soň bolup geçýär. Öň hasapdan çykarlan möçberleriň soňra öweziniň dolmagy öwez doldurylýan wagtynda peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda maliýe aktiwleriniň hümmetiniň gaçmagy boýunça çykdaýlaryň azalmagy görnüşinde ykrar edilýär.

Hümmetiň gaçmagynyň önüni almaklygyň ätiýaçlygy

Bank, maliýe aktiwleriň ýa-da maliýe aktiwleriň toparynyň hümmetiniň gaçmagynyň obýektiv şaýatnamalary bar bolanda, maliýe aktiwleriň hümmetiniň gaçmagyny göz önünde tutýar. Maliýe aktiwleriň hümmetiniň gaçmagy aktiwiniň balans bahasy bilen çaklanylýan geljekki pul serişdeleriniň gelip gowuşmalarynyň häzirki bahasynyň arasyndaky aratapawudy, şol sanda amortizasiýa bahasyny hasaba alyp, maliýe aktiwleri boýunça ilki başdaky netijeli göterim stawkanyň ulanylmagy bilen diskontirlenen kepillikler we üpjünçilik boýunça alnyp bilinjek möçberleri öz içine alýan görnüşinde bolup durýar.

Geljekki döwürlerde hümmetiniň gaçmagynyň netijesinde ýitginiň möçberi azalýan ýagdaýyndan başga, hümmetiniň gaçmagyndan emele gelýän şeýle ýitgiler dikeldilmeýär, we azalma öwez dolma ýaly hümmetiniň gaçmagynyň ykrar edilmeginden soň bolup geçen waka bilen obýektiv bagly bolup biler, şu ýagdaýda hümmetiniň gaçmagyndan ön ykrar edilen ýitgi ätiýaçlygyň düzedilmegi arkaly dikeldilýär.

Özüne düşýän gymmaty boýunça hasaba alynýan maliýe aktiwleri üçin hümmetiniň gaçmagyndan emele gelýän ýitgiler maliýe aktiwiniň balans bahasy bilen meňzeş maliýe aktivi boýunça peýdanyň häzirki bazar kadasyny ulanmak bilen diskontirlenen pul serişdeleriniň hasaplaşyk gelejekki hereketiniň häzirki bahasynyň arasyndaky aratapawut hökmünde bahalandyrylýar. Şeýle hümmetiň gaçmagyndan emele gelýän ýitgiler dikeldilmeýär.

Hümmetiň gaçmagynyň hasaplamasy töwekgelçiliklere sezewar edilen aktiwleriň seljermesi esasynda amala aşyrylýar we ol, ýolbaşçylaryň pikirine görä, degişli ýitgileriň ödelmegi üçin ýeterlik bolan möçberi şöhlelendirýär. Ätiýaçlyklar aýratynlykda wajyp bolup durýan maliýe aktiwlere degişlilikde töwekgelçiliklere sezewar bolan aktiwlere aýratyn baha bermekligiň netijesinde we aýratynlykda wajyp bolup durmaýan maliýe aktiwlere degişlilikde ýekebara ýa-da bilelikdäki baha bermekligiň esasynda döredilýär.

Hümmetiň gaçmagynyň üýtgemegi ätiýaçlygyň hasabyny (amortizasiýa bahasy boýunça hasaba alynýan maliýe aktiwleri) ulanmak bilen (özüne düşýän gymmaty boýunça hasaba alynýan maliýe aktiwleri) hasapdan göni aýyrmak ýoly arkaly peýda degişli edilýär. Balansda şöhlelendirilen aktiwler hümmetiň gaçmagynyň ululygyna görä azalýarlar. Bank hümmetiň gaçmagyndan ýitginiň yüze çykmagynyň obýektiv şaýatnamalarynyň bolmagyny kesgitlemekde bahalandyrylan faktorlary bergidaryň ýa-da emitentiň likwidliligi, olaryň tölemäge ukyplylygy, işewürlük töwekgelçilikleri we maliýe töwekgelçilikleri, meňzeş maliýe aktiwleri boýunça borçnamalaryň ýerine ýetirilmezliginiň derejeleri we meýilleri, milli we ýerli ykdysady meýilleri hem şertleri barada, şeýle hem üpjünçiligiň we kepilligiň bazar (adalatly) bahasy barada maglumaty öz içine alýar. Aýratynlykda ýa-da bilelikde şu we beýleki faktorlar maliýe aktiwleriň ýa-da maliýe aktiwleriň toparynyň hümmetiniň gaçmagyndan ýitgini ykrar etmek üçin obýektiv şaýatnamany möhüm derejede görkezýärler.

Ýitgilere baha bermeklik subýektiv häsiýeti öz içine alýandygyny nazarda tutmaly. Bankyň ýolbaşçylary hasabat senesine töwekgelçiliklere sezewar bolan aktiwler bilen bolup geçen ýitgileriň öwezini dolmak üçin görkezilen hümmetiniň gaçmagynyň ululygynyň ýeterlikdigini hasap edýärler, emma Bank belli bir döwürleriň dowamynda görkezilen hümmetiň gaçmagyna görä uly ýitgileri çekip biljekdigi mümkindir.

Esasy serişdeler

Esasy serişdeleriň könelmegi aktiwleriň peýdaly ulanylyan möhletiniň dowamynda olary hasapdan çykarmak maksady bilen esasy serişdeleriň balans gymmatynyň hasabyna ýazylýar. Könelmekligiň hasaplanylmagy aşakdaky kadalaryň ulanylmagy bilen göni usulyň esasynda amala aşyrylýar:

Binalar we gurluşyklar	1-10%
Kompýuterler we ofis enjamlary	20.0%
Mebel we degişlilikler	12.5%
Ulag serişdeleri	20.0%

Her hasabat senesine Bank esasy serişdeleriň we maddy däl aktiwleriň balans gymmatynyň, olaryň dikeldiş gymmatyndan ýokary geçýändigine ýa-da geçmeýändigine baha berýär. Dikeldiş gymmaty diýip satuw boýunça harajatlary we sarp ediş gymmaty aýyrmak bilen adalatly bahasynyň uly möçberine düşünilýär. Esasy serişdeleriň we maddy däl aktiwleriň balans gymmaty olaryň dikeldiş gymmatyndan ýokary geçende Bank esasy serişdeleriň balans gymmatyny olaryň dikeldiş gymmatyna çenli azaldýar. Hümmetiň gaçmagy netijesinde ýitginiň aýan edilmeginden soňra esasy serişdeler boýunça amortizasiýa geçirmeleri indiki döwürlerde aktiwleriň balans bahasynyň täzeden hasaplap toparlara bölmek maksady

bilen galyndy bahasyny (eger ol göz öňüne tutulan bolsa) hasaba almazdan ulanyş möhletiniň dowamynda deň düzedilýär.

Bank esasy serişdelere döwlet guramalary tarapyndan ykrar edilen indeksleriň ulanylmagy esasynda gaýtadan bahalandyrmagy amala aşyryr, we onuň täsiri maýanyň hasaplarynda görkezilýär. Gaýtadan baha bermeklikden emele gelýän täsir maýada (kapitalda) tassyklanylýar we esasy serişdeleriň peýdaly ulanylyş möhletiniň dowamynda amortizirlenýär.

Maýa goýum eýeçiligi

Maýa goýum eýeçiligi – bu kärende töleglerini ýa-da maýanyň gymmatynyň artmagyny, ýa-da şolaryň ikisini hem almak maksady bilen, (eýesiniň ýa-da maliýe kärende şertnamasy boýunça kärendeçiniň) eýeçiliginde bar bolan gozgalmaýan emläk (ýer ýa-da bina, ýa-da binanyň bölegi, ýa-da şolaryň ikisi hem).

Haçan-da maýa goýum emlägi bilen bagly bolan geljekki ykdysady peýdalaryň kärhana gelip düşmeginiň ähtimallygy bar bolanda; we maýa goýum emläginiň gymmatyny ygtybarly ölçäp bolanda, diňe şonda maýa goýum eýeçiligini aktiw hökmünde ykrar etmeli.

Bank şeýle gozgalmaýan emlägiň obýektiniň gündelik hyzmat edilişi üçin harajatlary maýa goýum eýeçiliginiň balans gymmatynda ykrar etmeýär. Şu harajatlar olaryň ýüze çykmagyna görä peýdanyň ýa-da ýitginiň düzüminde ykrar edilýärler.

Maýa goýum eýeçiligi ilki başda hakyky harajatlar boýunça ykrar edilýär. Satyn almagyň bahasy maýa goýum eýeçiligini edinmek üçin hakyky çykdajylaryň düzümine girýär. Soňra Bank eýeçiligi taryhy bahasy boýunça hasaba alýar.

Maddy däl aktiwler

Bank tarapyndan gözegçilik edilýän, fiziki göwrümi bolmadyk, gelejekde Bank olardan ykdysady peýdany görer diýip tama edýän bir-birlerine laýyk hasaplanýan we seýrek duş gelýän monetar däl aktiwlere gönüden-göni bagly çykdajylara maddy däl aktiwler diýilýär.

Ilki başda tassyklananandan soň maddy däl aktiw islendik toplanan amortizasiýa we islendik hümmet gaçmakdan toplanan ýitgileri hasaba almazdan, özüne düşýän gymmaty boýunça hasaba alynmalydyr. Maddy däl aktiwleriň hyzmatyna bolan çykdajylar, olaryň emele gelen döwrüniň çykdajylary diýip hasaplanmalydyr.

Eger programmanyň üpçünçiligi degişli enjamyň aýrylmaz bir bölegi bolmasa, onda ol maddy däl aktiw diýip hasap edilýär.

Amortizasiýanyň hasaplanylşy aşakdaky ýyllyk kadalary ulanmaklyk bilen göni usul esasynda amala aşyrylýar:

Maddy däl aktiwler

10.00%

Amortizasiýa amala aşyrylmaly, haçan-da bu aktiw ulanmaklyga elýeter bolan ýagdaýynda, ýagny, aktiwini ýerleşýän ýeri we ýagdaýy, ýolbaşçylaryň öňde goýulýan meýilnamalaryna laýyklykda, ony ulanmak mümkinçiligi bolan ýagdaýynda. Maddy däl aktiwleriň amortizasiýasy boýunça çykdajylar amaly çykdajylaryň düzüminde ykrar edilýär.

Düýpli (kapital) gurluşygyna berlen we alnan hakuý tölegler

Bank Türkmenistanyň infrastrukturasyny ösdürmek boýunça döwlet maksatnamasynyň gatnaşyjysy bolup durýar. Bu maksatnamanyň çäginde Türkmenistanyň hökümeti köp öýli jaýlaryň we beýleki söwda obýektleriň gurluşygy boýunça Banklara borçlary ýükleýär. Bu görnüşli obýektleriň gurluşygy doly Bankyň serişdeleri ýa-da bilelikdäki maliýeleşdirmek esasynda amala aşyrylyp biliner. Gurluşygy bilelikdäki maliýeleşdirmekde arkalyşykly hyzmat edýän banklar esasy gurluşyk potratçysy hökmünde hereket edýän banka gurluşyga sarp eden çykdajylarynyň belli bir böleginiň öwezini doldurýarlar.

Gurluşyga berlen hakuý tölegler Bank tarapyndan ýaşaýyş jaýlarynyň gurluşygyna potratçy gurluşyk guramalaryna tölenen pul serişdeleri bolup durýar. Bu hakuý tölegler şahsy taraplara ýaşaýyş jaýlaryň öýlerini satmak arkaly doly gaýtarylar. Ýaşaýyş jaýlaryň öýleri özüne düşýän gymmaty boýunça ýa-da

ýeñillikleri bermek esasynda satylýanlygy sebäpli, Bank bu öýleri satmakdan girdeji görmeýär, emma ýitgileri çekip biler.

Alnan hakujy tölegler ýaşayyş binalaryň gurluşygynyň şertnamalary boýunça paýly gatnaşykdaky banklardan Bank tarapyndan alnan serişdeleri bolup durýar. Bu hasap gurluşygyň tamamlanmagy boýunça özara hasaplaşyga degişli bolup durýar.

Salgyt salma

Peýda salgydy diýip häzirki we gaýra goýlan salgydyň möçberine düşünilýär.

Häzirki peýda salgydy

Değişli döwürde peýda salgydy boýunça çykdajylaryň möçberi bir ýylda alnan salgyt salynýan peýdanyň möçberini göz önünde tutmak bilen kesgitlenilýär. Salgyt salynýan peýda peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji baradaky hasabatda görkezilen sap peýdadan tapawutlanýar, sebäbi salgyt salmalara ýa-da beýleki ýyllara salgyt salma maksadyna hasaplap aýyrmalara degişli bolan girdeji ýa-da çykdajy maddalarynyň öz içine almaýar, şeýle hem salgyt salma maksady esasynda salgyt salynmaýan we göz önünde tutulmaýan maddalary hasaba almaýar. Değişli ýylda peýda salgydy boýunça Bankyň çykdajylarynyň hasaplanylmagy hasabat döwrüň dowamynda girizilen salgydyň stawkasynyň ulanylmagy bilen amala aşyrylýar.

Gaýra goýlan peýda salgydy

Gaýra goýlan salgyt balans hasaba alyş usuly esasynda ykrar edilýär we aktiwleriň hem borçlaryň balans bahasy bilen salgyt salma peýdany hasaplamak üçin ulanylan degişli salgyt hasabynyň maglumatlarynyň aratapawudynyň hasabyna ýazylýan peýda salgydynyň talaplary ýa-da borçlary bolup durýar. Gaýra goýlan salgyt borçlary adaty salgyt salynýan peýdany köpeldýän ähli wagat aratapawutlaryna degişlilikde görkezilýär, gaýra goýlan salgyt talaplary bolsa gelejekde degişli gaýra goýlan salgyt aktiwlerini hasaba almak üçin salgyt salynýan peýdanyň bolmagynyň ähtimallygyny göz önünde tutmak bilen ykrar edilýär. Şular ýaly salgyt talaplary we borçlary maliýe hasabatlylygynda görkezilmeýär, eger wagat aratapawutlary işewür at-abraýy bilen bagly bolsa we salgyt salynýan ýa-da buhgalter peýdasynyň möçberine täsir etmeýän amallaryň çäklerinde beýleki talaplaryň we borçlaryň ilkibaşda ykrar edilmegi sebäpli (kompaniýalaryň birleşýän halatlaryndan başga) ýüze çyksalar.

Bankyň wagat aratapawudyň yzyna gaýtarylyp bilijiliginiň möhletlerine gözegçilik etmek mümkinçiligi bar bolanda we ýakyn gelejekde bu aratapawudyň üýtgemekdigi ähtimal bolanda, gaýra goýlan salgyt borçlary salgyt salynýan wagat tapawutlaryny hasaba almak bilen aýan edilýär. Şular ýaly maýa goýumlar we paýlar bilen bagly bolan aýrylýan wagat aratapawutlarynyň netijesinde ýüze çykýan gaýra goýlan salgyt aktiwleri ýeterlik salgyt salma peýdanyň alynmagynyň ähtimal derejesinde ykrar edilýär. Bu peýda boýunça wagat aratapawutlarynyň ýeñillikleri ulanylyp biliner hem-de ýakyn gelejekde olaryň storno ediljekdigi garaşylýar.

Gaýra goýlan aktiwleriň balans gymmaty her hasabat senesine barlanylýar we aktiwniň doly ýa-da bölekleyin öwez dolmasy üçin ýeterlik bolan salgyt talabynyň amala aşyrylmagyndan peýda alyp boljak ähtimallygy bolmadyk derejede azalýar.

Gaýra goýlan salgytlar göz önünde tutulşy ýaly berginiň üzülýän ýa-da aktiwniň ýerlenilýän döwründe ulanyljak stawkalar boýunça hasaplanylýar. Gaýra goýlan salgytlar gös-göni maýa degişli maddalar bilen bagly bolan ýagdaýlaryndan başga, peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda ykrar edilýärler we şu ýagdaýda gaýra goýlan salgytlar maýanyň düzüminde hem görkezilýärler.

Bank gaýra goýlan salgyt talaplarynyň we gaýra goýlan salgyt borçnamalarynyň özara hasaba alnyşyny geçirýär we maliýe hasabatlylygynda jemleýji aratapawudy ykrar edýär, eger-de:

- Bankyň dowam edýän salgyt borçnamalarynyň garşysyna dowam edýän salgyt talaplarynyň hasaba alnyşyny geçirmek üçin kanuny berkidilen hukuky bar bolanda; we
- Gaýra goýlan salgyt talaplary we gaýra goýlan salgyt borçnamalary şol bir salgyt edarasy tarapyndan şol bir salgyt subýektine töletdirilýän peýda salgyda degişli bolup duranda

Bank öz işini Türkmenistanda alyp barýar, bu ýerde ol peýda salgydyndan başga-da, Bankyň işlerine degişlilikde gaýry dürli salgytlary hasaplamak we tölemek boýunça talaplary ýerine ýetirýär. Şu salgytlar peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda amallar çykdaýylarynyň düzüminde görkezilýärler.

Alnan karzlar

Alnan karzlar hasaba alyşda ilki başda adalatly bahasy boýunça aýan edilýärler. Soňra şular ýaly amallar boýunça borçlar amortizasiýa bahasy boýunça ykrar edilýär, balans bahasy bilen bergini üzmeklik bahasynyň arasyndaky deňişli aratapawut bolsa göterim çykdaýylarynyň düzüminde netijeli göterim stawka usulyny ulanmak bilen alynýan möhletiniň dowamynda peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda aýan edilýär. Döwlet taslamalaryna laýyklykda Bank kiçi göterimli stawkalary boýunça karzlary (zaýom) alýar. Türkmenistanyň çäklerinde ýerleşýän beýleki banklara hem şunuň ýaly maliýeleşdirilmeklik şertleri elýeterdir. Munuň bilen baglylykda, berlen stawkalar bazar stawkalary diýip hasaplanylýar we berlen maliýe gurallary amortizasiýa bahasy boýunça bazar göterimli stawkasy bilen hasaba almaklygyň zerurlygy ýokdur.

Şertli borçnamalar

Şertli borçnamalar buhgalterçilik balansynda ykrar edilmeýärler, emma olaryň üzülmeginiň netijesinde serişdeleriň çykyp gitmegi şübheli bolan ýagdaýyndan başga, maliýe hasabatlylygynda beýan edilýär. Şertli aktiw buhgalterçilik balansynda ykrar edilmeýär, emma ykdysady peýdalaryň gelip gowuşmagy ähtimal bolanda, maliýe hasabatlylygynda beýan edilýär.

Esaslyk maýa

Esaslyk maýa ilki başdaky gymmaty boýunça görkezilýär. Esaslyk maýanyň ýokarlandyrylmagy Bankyň peýdasyny kapitallaşdyrmagyň hasabyna bolup geçýär.

Diwidendler

Diwidendler olaryň yglan edilen döwründe öz serişdeleriniň azaldylmagy hökmünde görkezilýärler. Hasabat senesinden soň yglan edilen diwidendler MHHÜ (IAS) 10 “Hasabat döwründen soňky wakalara” laýyklykda hasabat döwründen soňky wakalar hökmünde garalýarlar, we olar baradaky maglumat deňişli görnüşde açylyp görkezilýär.

Pensiýa borçnamalary

Türkmenistanyň kanunlarynyň talaplaryna laýyklykda Bank işgärleriň zähmet haklaryndan pensiýa gatançlarynyň möçberlerini tutup alýar we olary döwlet pensiýa gaznasyna geçirýär. Pensiýa üpjünçiliginiň ulgamy işgärlere edilýän umumy töleglerden göterim hökmünde iş berijiniň gündelik gatançlarynyň hasaplamasyny göz önünde tutýar. Şeýle çykdaýylar işgärlere edilýän tölegleriň deňişli döwründe ykrar edilýär. Pensiýa çykylanda ähli pensiýa tölegleri yokarda agzalan pensiýa gaznasy tarapyndan geçirilýär. Bankyň Türkmenistanyň döwlet pensiýa ulgamyna gatnaşmaktan başga, pensiýa üpjünçiliginiň goşmaça çeşmeleri yok. Mundan başga-da, Bankyň pensiýa çykylandan soň işgärlere berilýän ýeňillikleri ýa-da hasaplanmagy talap edýän beýleki möhüm bolup durýan berilýän ýeňillikleri yok.

Girdejileriň we çykdaýylaryň ykrar edilmeği

Göterim girdejileriň we çykdaýylaryň ykrar edilmeği

Göterim girdejileri we çykdaýylary hasaplama ýörelgesi boýunça ykrar edilýärler we netijeli göterim stawka usuly boýunça hasaplanylýarlar. Netijeli göterim stawka usuly diýip maliýe aktiwiniň ýa-da maliýe borjuň (ýa-da maliýe aktiwleriniň toparynyň / maliýe borçlarynyň toparynyň) amortizasiýa bahasynyň hasaplanymagyndan, şeýle hem göterim girdejini ýa-da göterim çykdaýyny deňişli döwre deňişli etmekden ybarat bolan usula düşünilýär. Netijeli göterim stawka diýip garaşylýan geljekki tölegleri ýa-da pul serişdeleriň gelip düşmelerini maliýe aktiwiniň ýa-da maliýe borjuň arassa häzirk bahasyna getirýän göterim stawkasyna düşünilýär. Şunlukda, diskontirleme maliýe guralyň dolanyşygynyň göz önünde tutulýan möhletinde ýa-da, mümkinçilik bolan ýagdaýynda, has gysga döwürde amala aşyrylýar.

Eger maliýe aktivi ýa-da deňdeş maliýe aktiwleriniň topary hümmetiň gaçmagynyň netijesinde hasapdan çykarylan bolsalar (bölekleyin hasapdan çykarylan ýagdaýynda), göterim girdejisi hümmetiň

gaçmagyndan emele gelýän ýitgileri hasaplamak maksatlary üçin geljekki pul akymalarynyň diskontirlemesi üçin ulanylýan göterim stawkanyň göz önünde tutulmagy bilen kesgitlenilýär.

Bazar (adalatly) baha boýunça bahalandyrylýan aktiwler boýunça alnan göterimler göterim girdejileri diýip häsiýetlendirilýär.

Hyzmat haky girdejileriň we çykadajylaryň ykrar edilmegi

Karz (ssuda) hasaplarynyň açylmagy üçin niýetlenen hyzmat haklary, şeýle hem karzlaryň berilmegi bilen baglanşykly degişli göni harajatlar, karzlar boýunça netijeli göterim stawkanyň düzedilmegi hökmünde ykrar edilýärler.

Karzy bermek boýunça borjuň bar bolmagy sebäpli, karzy bermek barada şertnamanyň baglaşylmagynyň ähtimallygynyň bolan ýagdaýynda, karzy bermek boýunça borjuň hyzmat haklary soňky döwürleriň girdejileriniň düzümine (degişli göni çykadajylar bilen bilelikde) girýär we gelejekde karz boýunça hakyky girdejileriň düzedişi hökmünde ykrar edilýär. Eger karzy bermek boýunça borjuň ähtimallygy pes diýip bahalandyrylsa, karzy bermek boýunça borjuň hyzmat haky karzy bermek boýunça borjuň hereket etmeginiň galan döwründe peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda ykrar edilýär. Karzyň berilmegi bilen tamamlanmadyk, karzy bermek boýunça borçlaryň hereket etmeginiň möhletiniň tamamlanmagy netijesinde, karzy bermek boýunça borjuň hyzmat haky onuň hereket edýän möhletiniň tamamlanýan senesine peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda ykrar edilýär.

Daşary ýurt walýutasynyň gaýtadan hasaplanylmagynyň usulyýeti

Daşary ýurt walýutasyna aňladylan pul aktiwleri we borçlary 31-nji dekabry ýagdaýyna degişli alyş-çalyş nyrhy boýunça türkmen manadyna hasaplanylýar. Daşary ýurt walýutasyna geçirilýän amallar amalyň senesine hereket edýän hasaba alyş nyrhy boýunça ykrar edilýär. Şeýle hasaplamalardan emele gelen peýda we ýitgiler peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda daşary ýurt walýutasyna geçirilýän amallaryň sap peýdasyna girizilýärler.

Alyş-çalyş nyrhy

Aşakda maliýe hasabatlylygynyň düzülmeginde Bank tarapyndan ulanylan ýylyň ahyrna degişli alyş-çalyş nyrlary getirilýär:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Türkmen manady / ABŞ-nyň dollary	3.5000	3.5000
Türkmen manady / Ýewro	4.2900	3.9113

Maliýe aktiwleriň we borçlaryň hasaba alynmagy

Maliýe aktivi we maliýe borjy hasaba alynýar, we balansda saldirlenen möçber ykrar edilýär, haçan-da Bankyň balansda ykrar edilen möçberleriň hasaba alnyşyny amala aşyrmak üçin hukuk taýdan berkidilen hukugy bar bolanda we saldirlenen möçber boýunça hasaba alyşy geçirmäge ýa-da aktivi ýerlemeklige we şol bir wagtyň özünde borjy ýerine ýetirmäge hyýallananda. Hasapdan çykarma hökmünde häsiýetlendirilmeýän maliýe aktiviň geçirilen halatynda, Bank şu amaly geçirilen aktiviň we oňa degişli bolan borjuň hasapdan çykarylmagy hökmünde ykrar etmeýär.

Ýolbaşçylaryň baha bermeleriniň we çaklamalarynyň ähmiýetli ulanylyş çäkleri

Maliýe hasabatlylygynyň taýýarlanylmagy Bankyň ýolbaşçylaryndan hasabatlylykda görkezilýän Bankyň aktiwleriniň we borçlarynyň möçberine, hasabat senesi ýagdaýyna şertli aktiwleriň we borçlaryň aýan edilmegini we hasabatlylykda görkezilýän hasabat döwri üçin girdejileriň we çykadajylaryň möçberlerine täsir edýän baha bermeleriniň we çaklamalarynyň işlenilip taýýarlanylmagyny talap edýär. Bankyň ýolbaşçylary bolup geçýän şertlerde ýerlikli diýip hasap edýän bar bolan tejribesine we beýleki ýagdaýlara esaslanyp, hemişelik esasyda baha bermeleri we çaklamalary amala aşyrýar. Hakyky netijeler şu baha

bermelerden tapawutlanyp biler. Bankyň maliýe ýagdaýyny beýan etmek üçin indiki baha bermeler we çaklamalar wajyp bolup durýar.

Karzlaryň we alynmaly hasaplaryň hümmetleriniň gaçmagynyň önüni almaklygyň ätiýaçlyklary

Bank öz karzlaryny (ssudalary) hümmetiň gaçmaklyk derejesine wagtly-wagtynda barlap durýar. Karzlar boýunça garaşylýan karz ýitgileri üçin döredilýän Bank ätiýaçlyklary onuň karzlar bukjasynda, debitor bergilikde we beýleki maliýe gurallarynda hümmetiň gaçmagy esasynda ýitgilere sezewar bolan we garaşylýan ýitgileri tassyklamak üçin döredilýärler. Bank karzlar boýunça garaşylýan karz ýitgileri üçin döredilýän ätiýaçlygy bilen we debitor bergilik bilen bagly bolan hasaba alyşy bahalaryň näbelliliginiň wajyp çêşmesi diýip hasap edýär, olaryň (i) döwürden döwre üýtgemelere güýçli sezewar bolandygy sebäpli, borçlaryň ýerine ýetirilmезliginiň geljekki görkezijileri boýunça çaklamalar we hümmeti gaçan karzlar hem debitor bergilik bilen bagly bolan mümkin ýitgilere baha bermeklik işiň soňky netijelerine esaslanýanlygy üçin we (ii) Bankyň bahalandyrylan ýitgileri bilen hakyky ýitgileriniň arasyndaky islendik möhüm aratapawut Bankdan geljekki döwürlerde onuň maliýe hasabatlylygynda möhüm täsir edip biljek ätiýaçlyklary döretmekligi talap edýär.

Karz (zaýom) alyjynyň maliýe kynçylyklary bar bolan ýagdaýynda we şular ýaly görnüşli karz alyjylara degişlilikde az taryhy maglumatlar bar bolanda, Bank islendik garaşylýan karz ýitginiň möçberine baha bermek üçin ýolbaşçylaryň pikirlenmesinden peýdalanýar. Şular ýaly, Bank eýe bolýan tejribesi, geçmişde müşderiniň özüniň alyp barşy, toparda karz alyjylar tarapyndan bergileriň üzülýän statusynda oňaýsyz täsiri görkezýän bar bolan maglumatlar, şeýle hem şu toparda aktiwler boýunça borçlaryň ýerine ýetirilmезligi bilen korrelýasiýa edýän milli ýa-da ýerli ykdysady şertleri esasynda geljekde pul serişdeleriniň hereketindäki üýtgemelere baha berýär. Ýolbaşçylar karz töwekgelçiliginiň häsiýetnamalary we hümmetiň gaçmagy barada obýektiv maglumatlar, karzlaryň şu toparynda olara meňzeş bolanlar bilen aktiwler boýunça ýitgileriň ýüze çykmagynyň taryhy tejribesi esasynda bahalary ulanýarlar. Bank taryhy maglumatlarda aýan edilmedik gündelik ýagdaýlary ykrar etmek maksady bilen karzlaryň topary boýunça bar bolan maglumatlary düzetmek üçin ýolbaşçylaryň beren bahasyndan peýdalanýar.

Garaşylýan karz ýitgilerine baha bermekligiň subýektiv häsiýeti öz içine alýandygyny göz önünde tutmaly. Bankyň ýolbaşçylary görkezilen hümmetiň gaçmagynyň ululygynyň, çaklama maglumatlaryny göz önünde tutmak bilen, hasabat senesine töwekgelçiliklere sezewar edilen aktiwler boýunça bolup geçen ýitgileri ödemek üçin ýeterlikdigini hasaplaýar, emma belli bir döwürlerde Bankyň garaşylýan karz ýitgileri üçin görkezilen ätiýaçlyk bilen deňeşdirilende uly ýitgileri çekip biljekdigi mümkin.

Maliýe hasabatlylygynyň täze we gaýtadan garalan halkara ülnüleriniň ulanylmagy

Bank 2020-nji ýylyň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyl üçin Bankyň her ýyllyk maliýe hasabatlylygyna degişlilikde güýje giren Maliýe hasabatlylygynyň halkara ülnüleri baradaky Komiteti tarapyndan we Maliýe hasabatlylygynyň halkara ülnüleriniň interpretasiýalary baradaky Komiteti (mundan beýläk “MHHÜIK” diýip atlandyrylýar) tarapyndan çykarylan aşakdaky täze ýa-da gaýtadan garalan ülnüleri we interpretasiýalary ulanýar:

- “Biznesleri birikdirmek” MHHÜ (IFRS) 3-e düzedişler “biznesiň” täze kesgitlemesini öz içine alýarlar we biznes satyn alnanda ýa-da diňe aktiwleriň topary satyn alnan ýagdaýynda maýa goýumdaryň haýsy hasaba alyş usulyny ulanmalydygyny düşündirýärler;
- MHHÜ (IAS) 1 “Maliýe hasabatlylygynyň beýan edilşi”-ne we MHHÜ (IAS) 8 “Hasaba alyş syýasaty, buhgalteriýa baha bermelerindäki üýtgeşmeler we ýalňyşlar”-a düzedişler düşündirýärler, ýagny, maglumat wajyp diýip hasaplanylýar, eger ol gözden sypdymaklygyň, ýoýmalaryň ýa-da düşnüksiz beýan etmeleriň netijesinde, anyk hasabat berýän gurama barada maliýe maglumaty berýän maliýe hasabatlaryň esasynda maliýe hasabatlylygynyň esasy ulanyjylary tarapyndan çykarylan kararlaryna täsir edip biljekdiginiň mümkinçiligi esasly garaşylýan bolan ýagdaýynda;
- MHHÜ (IFRS) 16 “Kärende” boýunça düzediş. Covid-19 bilen bagly bolan kärendä konsessiýalar kärendeçilere Covid-19 bilen bagly kärendä konsessiýa kärendäniň modifikasiýasymy ýa-da dældigine baha bermeklikden rugsat edilýär.

Şu täze standartlar we düzedişler Bankyň maliýe ýagdaýyna we işiniň netijelerine maddy taýdan täsir etmeyärler.

Täze we gaýtadan garalan MHHÜ-nyň ykrar edilenleri, emma heniz güýje girizilmedikleri

Täze ülnüleriň, ülnüleriň goşmaçalarynyň we düşündirişleriniň käbiri 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna heniz güýje girmediler we şu maliýe hasabatlylygynyň taýýarlanylmagynda ulanylmadylar. Görkezilen täzeden girizilen kadalardan aşakda agzalan ülnüleriň we düzedişleriň Bankyň maliýe-hojalyk işlerine täsir etmegi mümkin. Bank güýje giren pursatyndan görkezilen ülnüleri we düzedişleri ulanyp başlamaklygy meýilleşdirýär. Bank şu standartlary kabul etmegiň netijesinde maliýe hasabatlylygyna potensial täsirini seljermegiň prosesindedir.

Aşakda agzalan täze ülnüler we interpretasiýalar şu maliýe hasabatlylygynyň tassyklanylmagynyň senesine ykrar edilipdiler, emma heniz güýje girizilmediler. Bank olary wagtyndan öň ulanmady:

- MHHÜ (IAS) 16 “Esasy serişdeler” – göz önünde tutulýan ulanmaklyga çenli girdeji. Bu düzedişler bu aktiwiniň ýerleşmegi we ýagdaýy ýolbaşçylaryň hyýallaryna laýyklykda hereket etmegi üçin kesgitlenende, öndürilen harytlaryň ýerlenilmeginden emele gelýan islendik girdejileri esasy serişdeleriň obýektiniň özüne düşýän gymmatyndan aýyrmaklygy gadagan edýärler. Onuň deregine kärhana şeýle görnüşli harytlaryň satuwyndan alynýan girdejini we olary öndürmek üçin sarp edilen harajatlary peýda ýa-da ýitgileriň düzüminde ykrar edýär.
- MHHÜ (IAS) 37 “Ätiýaçlyklar, şertli borçnamalar we şertli aktiwler”-e düzedişler, aladaly şertnamalar – şertnamany ýerine ýetirmekligiň gymmaty. Bu düzedişler şertnamanyň ‘ýerine ýetirmekligine sarp ediljek harajatlar’ öz içine ‘şertnama bilen gös-göni baglanşykda bolan harajatlar’-y alyandygyny takyklaýarlar. Şertnama bilen gös-göni baglanşykda bolan harajatlar, bu şertnamanyň ýerine ýetirmekligine sarp ediljek goşmaça harajatlar (mysal üçin, zähmete, materiallara degişli bolan göni harajatlar), ýa-da şertnamalaryň ýerine ýetirilmegi bilen gös-göni bagly beýleki harajatlaryň bölüşigi (mysal bolup şertnamanyň ýerine ýetirilmeginde ulanylýan esasy serişdeler obýektine amortisasiýa hasaplap aýyrmalaryň bölüşigi hyzmat eder) görnüşinde bolup biler.
- MHHÜ (IFRS) 1 “MHHÜ –nyň ilkinji ulanylmagy”-na düzediş - D16 (a) MHHÜ (IFRS) 1 tertibi ulanýan golçur kompaniýa, onuň enelik kompaniýasy tarapyndan bellenen möçberleri ulanmak arkaly, enelik kompaniýanyň MHHÜ geçmeginiň senesinden ugur alyp, toplanan hümmet (kurs) tapawutlaryny ölçemeklige rugsat berýär.
- MHHÜ (IFRS) 16 “Kärende” MHHÜ (IFRS) 16-a göşulýan 13-nji Şekilli mysala düzediş, ol bu mysalda kärende boýunça höweslendirmeleriň şekillendirilişi esasynda ýüze çykyp biljek, ýeňillikler düzgünine baglylykda islendik emele gelip biljek bulaşyklygy aradan aýyrmak üçin, kärendeberiji tarapyndan kärendä alnan emläginde abatlaýyş işleriniň ýerine ýetirilmegi bilen bagly öwezini doldurma şekili mysaldan aýyrýar.
- MHHÜ (IFRS) 9 «Maliýe gurallaryna» düzediş – kompaniýa, maliýe borçnamanyň ykrar edilmesini ýatyrmany ýa-da yatyrmarydälmi diýen meseläniň çözülmeginde, B3.3.6 MHHÜ (IFRS) 9 tertibindäki ‘10 göterim’ kriteriýany ulanan ýagdaýynda, haýsy komission haklary öz içine alyandygyny düşündirýär. Gurama diňe, gurama (bergidar) we karz beriji arasyndaky tölenen ýa-da alnan, şol sanda gurama ýa-da beýleki tarapyň adyndan karz beriji arkaly tölenen ýa-da alnan, ýygymlary öz içine alýar.

Bank şu täze ülnüleriň we düzedişleriň güýje giren senesinden olary ulanmaga niýetlenýär.

4. ARASSA GÖTERIM GIRDEJI

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary üçin Bankyň göterim girdejileri we çykdajylary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Göterim girdejileri şulary öz içine alýar:		
Amortizirlenen gymmat boýunça bahalandyrylýan maliýe aktiwleri boýunça göterim girdejileri:		
Müşderilere berlen karzlar boýunça	222,426	203,791
Türkmenistanyň Pensiýa gaznasy boýunça	12,663	11,359
Bankara depozitlar boýunça	104	-
Maýa goýum gymmatly kagyzlar boýunça	17	875
	<u>235,210</u>	<u>216,025</u>
Göterim çykdajylary şulary öz içine alýar:		
Amortizirlenen gymmat boýunça görkezilýän maliýe borçnamalary boýunça göterim çykdajylary:		
Alnan karzlar boýunça	25,853	23,043
Möhletli depozitler boýunça	<u>55,617</u>	<u>73,308</u>
	<u>81,470</u>	<u>96,351</u>
	<u>153,740</u>	<u>119,674</u>

5. HYZMAT HAKY GIRDEJILERI WE ÇYKDAJYLARY

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllar üçin Bankyň hyzmat haky girdejileri aşakdaky görnüşde görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Ýol çekleri we bank kartlary	46,348	46,367
Pul geçirimleri we bankara amallary	7,656	10,219
Kassa amallary	2,055	1,707
Goýumlaryň kabul edilmegi, müşderileriň bank hasaplarynyň açylmagy we ýöredilmegi boýunça hyzmatlary üçin	483	583
Kepillikleriň we akkreditiwleriň berilmegi	333	-
Gaýrylar	<u>11,383</u>	<u>9,653</u>
	<u>68,258</u>	<u>68,529</u>

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary üçin Bankyň hyzmat haky çykdajylary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Pul geçirimleri we bankara amallary boýunça	5,918	4,660
Ýol çekleri we bank kartlary	4,462	231
Bankara walýuta biržasy	35	75
Gaýrylar	<u>111</u>	<u>14</u>
	<u>10,526</u>	<u>4,980</u>

6. DAŞARY ÝURT WALÝUTA BILEN BAGLY AMALLAR BOÝUNÇA SAP PEÝDA

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary üçin daşary ýurt walýuta bilen bagly amallar boýunça Bankyň sap peýdasy barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Sowda amallary, netto	1,999	3,062
Nyrh tapawutlary, netto	307	(55)
	<u>2,306</u>	<u>3,007</u>

7. GAÝRY ÇYKDAJYLAR, NETTO

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary üçin Bankyň gaýry girdejileri we çykadajylary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Gaýry girdejiler		
Edilen hyzmatlar	4,157	4,344
Gaýry aktiwleriň hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygyny dikeltmek	2,536	1,729
Esasy serişdeleriň satuwyndan girdeji	-	4
Gaýrylar	<u>15,280</u>	<u>675</u>
	<u>21,973</u>	<u>6,752</u>
Gaýry çykadajylar		
Esasy serişdeleriň hasapdan çykarylmagyndan ýitgi	9,888	10,288
Gurluşyga berlen hakujylaryň hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygyny hasaplamak	9,340	7,035
Hemaýatkärlik	4,436	1,692
Wirusa garşy dermanlar	1,750	
Ýaşayş jaýlaryna seretmek	882	686
Agaç ekmek	268	153
Gaýrylar	<u>872</u>	<u>655</u>
	<u>27,436</u>	<u>20,509</u>
	<u>(5,463)</u>	<u>(13,757)</u>

8. AMALY ÇYKDAJYLAR

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary üçin Bankyň amaly çykdaýlary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Zähmet haky	32,331	29,442
Peýda salynýan salgytdan beýleki salgytlar	20,501	17,469
Esasy serişdeleriň amortizasiýasy	9,762	6,145
Durmuş ätiýaçlandyryş gaznasy	6,213	5,644
Inkassasiýa hyzmatlary	4,742	2,831
Gorag	4,602	4,095
Esasy serişdeleri bejermek we saklamak	3,920	3,179
Resmi kagyzlary taýýarlamak	1,466	1,283
Aragatnaşyk	1,386	1,389
Kanselýariýa esbaplary	1,177	1,279
Jemagat hyzmatlary	1,073	1,207
Mahabat	578	2,711
Kärende	300	314
Maddy däl aktiwleriň amortizasiýasy	205	211
Ýuridiki we professional hyzmatlar	118	101
Iş saparlaryna çykdaýlar	116	265
Ulanylmadyk zähmet rugsatlary		
boýunça ätiýaçlygyň hasaplanmagy	65	225
Maýa goýum eýeçiliginiň amortizasiýasy	15	67
Gaýrylar	5,725	4,892
	<u>94,295</u>	<u>82,749</u>

9. PEÝDA SALGYDY

Bank Maliýe hasabatlylygynyň Halkara ülnülerinden tapawutlanyp biljek Türkmenistanyň salgyt kanunlarynyň talaplaryna laýyklykda amala aşyrylýan salgyt hasabynyň berlenleri esasynda bolup geçýän döwür üçin salgyt boýunça hasaplamalary taýýarlaýar. 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllarda Türkmenistanyň çäklerinde döwlet sektorynyň edara görnüşli taraplar üçin peýda salynýan salgydyň stawkasy 20 göterime deň bolupdy.

Çykdaýlaryň käbir görnüşleriniň salgyt salma maksatlary üçin hasaba alynmaýanlyklary sebäpli hem-de salgyt salynmaýan girdejiniň bar bolmagy zerarly, Bankda belli bir hemişelik salgyt aratapawutlary döreýär.

Gaýra goýlan salgyt maliýe hasabatlylygynyň maksady üçin aktiwleriň we borçlaryň hasaba alyş gymmatynyň we salgyt salma maksady bilen kesgitlenýän möçberiniň arasynda döreýän wagt aratapawutlarynyň arassa salgyt täsirini (effektini) aýan edýär. 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna bar bolan wagt aratapawutlary, esasan-da, girdejileriň we çykdaýlaryň dürli hasaba alyş usullary, şeýle hem käbir aktiwleriň hasaba alyş gymmaty bilen baglydyr.

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Hereket edýän peýda salgydy boýunça çykdaýlar	6,572	1,497
Gaýra goýlan peýda salgydy boýunça üýtgeşmeler	<u>60,258</u>	<u>(3,003)</u>
Peýda salgydy boýunça çykdaýlar	<u>66,830</u>	<u>(1,506)</u>

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna wagt aratapawutlaryndan emele gelýän salgyt täsiri (effekti) aşakdaky görnüşde beýan edilýär:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Peýda salgydy boýunça gaýra goýlan aktiwler:		
Müşderilere berlen karzlaryň hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	167,999	189,945
Ulanylmadyk zähmet rugsatlary boýunça ätiýaçlyk	1,503	1,438
Berlen hakujy tölegler boýunça hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	16,375	-
Şübheli karzlar boýunça hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	11,483	19,297
	<u>197,360</u>	<u>210,680</u>
Peýda salgydy boýunça gaýra goýlan borçnamalar:		
Göterim girdejileri	<u>704,187</u>	<u>416,217</u>
	<u>704,187</u>	<u>416,217</u>
Gaýra goýlan sap arassa salgyt borçnamalary	<u>(506,827)</u>	<u>(205,537)</u>
Gaýra goýlan sap arassa salgyt borçnamalary (20%)	<u>(101,365)</u>	<u>(41,107)</u>

Salgyt hasaby we berlen maliýe hasabatlylygynyň arasyndaky wagt aratapawutlary aşakda getirilen maglumatlaryň esasynda 2020-nji we 2019-njy ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna gaýra goýlan salgyt borçnamalaryna getirýärler:

	2019 ý. 31-nji dekabry	Peýda ýa-da ýitgiler barada hasabatda ykrar edilen	2020 ý. 31-nji dekabry
Wagt aratapawutlar:			
Müşderilere berlen karzlar boýunça hümmetiň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	37,989	(4,389)	33,600
Ulanylmadyk zähmet rugsatlary boýunça ätiýaçlyk	288	13	301
Berlen hakujylar boýunça hümmetiň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	-	3,275	3,275
Şübheli karzlar boýunça hümmetiň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	3,859	(1,562)	2,297
Göterim girdejileri	<u>(83,243)</u>	<u>(57,595)</u>	<u>(140,838)</u>
	<u>(41,107)</u>	<u>(60,258)</u>	<u>(101,365)</u>
	2018 ý. 31-nji dekabry	Peýda ýa-da ýitgiler barada hasabatda ykrar edilen	2019 ý. 31-nji dekabry
Wagt aratapawutlar:			
Müşderilere berlen karzlar boýunça hümmetiň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	31,838	6,151	37,989
Ulanylmadyk zähmet rugsatlary boýunça ätiýaçlyk	244	44	288
Şübheli karzlar boýunça hümmetiň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	3,786	73	3,859
Göterim girdejileri	<u>(79,978)</u>	<u>(3,265)</u>	<u>(83,243)</u>
	<u>(44,110)</u>	<u>3,003</u>	<u>(41,107)</u>

10. PUL SERIŞDELERI WE OLARYŇ EKWIWALENTLERI

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna maliýe ýagdaýy baradaky hasabatnyň düzümine girýän pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri aşakdaky komponentlary öz içine alýarlar:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Türkmenistanyň Merkezi bankyndaky gündelik hasaby	1,639,328	1,370,234
Kassadaky pul serişdeleri	60,573	54,125
	<u>1,699,901</u>	<u>1,424,359</u>

Pul serişdeleriniň hereketi baradaky hasabatda getirilen pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri aşakdaky komponentleri öz içine alýarlar:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Kassadaky we Türkmenistanyň Merkezi bankyndaky pul serişdeleri	1,699,901	1,424,359
Başga banklardaky korrespondent hasaplary	155	422
Türkmenistanyň Merkezi bankyndaky hökmany ätiýaçlyk	(375,105)	(255,266)
	<u>1,324,951</u>	<u>1,169,515</u>

11. BANKLARDAKY SERIŞDELER

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna banklardaky serişdeler barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Daşary ýurt banklardaky korrespondent hasaplary	57,373	101,467
Bankara depozitlar	19,250	-
Ýerli banklardaky korrespondent hasaplary	155	422
	<u>76,778</u>	<u>101,889</u>

12. MÜŞDERILERE BERLEN KARZLAR

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna müşderilere berlen, amortizasiýa bahasy boýunça bahalandyrylýan karzlar barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Müşderilere berlen karzlar	5,507,990	5,107,817
Möhleti geçen karzlar	2,710	2,802
Möhleti geçen göterimler	116,269	405,042
Hasaplanan göterimler	587,918	11,175
Garaşylýan karz ýitgilerine ätiýaçlyk	(167,999)	(189,945)
	<u>6,046,888</u>	<u>5,336,891</u>

Karzlama sektorlary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Gurluşyk	1,909,967	2,176,753
Berginiň tölenilmegi	1,563,070	1,082,555
Ipoteka	1,181,717	1,018,971
Sowda	364,479	394,859
Önümçilik	113,216	104,181
Peýdalanyjy	76,752	227,416
Oba hojalyk	69,142	81,407
Gaýrylar	936,544	440,694
	<u> </u>	<u> </u>
Garaşylýan karz ýitgilerine ätiýaçlyk	(167,999)	(189,945)
	<u> </u>	<u> </u>
	6,046,888	5,336,891

Müşderilere berlen karzlar boýunça girew bilen üpjün etmeklik barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Zamunlyk	4,154,775	3,713,009
Gozgalmaýan emläk	1,156,009	1,154,893
Gozgap bolýan emläk	602,716	442,950
Müşderileriň debitor bergiligi	8,563	1,955
Gaýry	292,824	214,029
	<u> </u>	<u> </u>
Garaşylýan karz ýitgilerine ätiýaçlyk	(167,999)	(189,945)
	<u> </u>	<u> </u>
	6,046,888	5,336,891

Müşderilere berlen karzlar boýunça garaşylýan karz ýitgileriň ätiýaçlygyndaky hereket aşakdaky görnüşde görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
1-nji ýanwar ýagdaýyna	189,945	159,194
(Dikeltmeklik) / hasaplama	(21,946)	30,751
	<u> </u>	<u> </u>
31-nji dekabry ýagdaýyna	167,999	189,945

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna, degişlilikde, 6,046,888 müň manat we 5,336,891 müň manat möçberindeki (şol sanda hasaplanan, möhleti geçen göterimler we ätiýaçlygyň möçberi) tutuş karz bukjasy Türkmenistanyň çäklerinde öz işlerini amala aşyran müşderilere berildi, ol bolsa möhüm geografik jemlenmesiniň we karz töwekgelçiliginiň iň ýokary ululygy bolup durýar.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna müşderilere berlen karzlaryň düzümine, hümmetiň gaçmagynyň alamatlary bolan karzlar boýunça, degişlilikde, 167,999 müň manat we 189,945 müň manat möçberindäki ätiýaçlyklar goşuldy.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bank tarapyndan bir karz (zaýom) alyja, degişlilikde, 1,288,716 müň manat we 1,188,326 müň manat umumy möçberdäki karz berildi, ol bolsa Bankyň regulýatiw maýasynyň, degişlilikde, 300% we 330% deň boldy. Bank wagtly-wagtynda Türkmenistanyň Merkezi Bankynyň barlaglaryna sezewar bolýar, şol sanda ykdysady kadalaşdyryjylaryň ýerine ýetirilmegi boýunça barlaglara sezewar bolýar, we Bankyň döwlet maksatnamalaryny maliýeleşdirmekdäki ýagdaýyny göz önünde tutup, düzgünleşdiriji tarapyndan nägilelikler bildirilmedi.

13. GYMMATLY KAGYZLARA MAÝA GOÝUMLAR

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň gymmatly kagyzlara maýa goýumlary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry		2019 ý. 31-nji dekabry	
	Paý	Möçber	Paý	Möçber
Amortizirlenen bahasy boýunça hasaba alynýan maýa goýum gymmatly kagyzlary Maliýe ministriginiň döwlet obligasiýalary		-		17,500
Hasaplanan göterimler		-		875
		-		18,375
Gaýry jemlenen girdeji arkaly adalatly bahasy boýunça hasaba alynýan maýa goýum gymmatly kagyzlary				
«Tolkun» HJ-ne maýa goýumlar	10.00%	51,623	10.00%	51,623
«Hazar» HJ-ne maýa goýumlar	10.00%	23,348	10.00%	23,348
«Şapak» HJ-ne maýa goýumlar	10.00%	8,413	10.00%	8,413
«Hazyna» HJ-ne maýa goýumlar	14.00%	6,221	14.00%	6,221
«Senagat» PTB-na maýa goýumlar	8.95%	2,775	8.95%	2,775
«Türkmen Alabaý itleri» HJ-ne maýa goýumlar	12.50%	10	12.50%	10
		92,390		92,390
		92,390		110,765

Bankyň ýokarda agzalan guramalaryň hiç birinde makamlaşdırme üçin ýa-da paýly gatnaşmak boýunça hasaba almagyň usuly üçin gözegçiligi ýa-da uly täsiri ýok.

14. ESASY SERIŞDELER

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna esasy serişdeler barada maglumat:

	Binalar we desgalar	Kompýuter we ofis enjamlary	Mebel we esbaplar	Ulag serişdeleri	Tamamlanmady k gurluşyk we gurmaklyga enjamlar	Jemi
Bahasy						
2018 ý. 31-nji dekabry	58,700	49,881	15,588	4,343	-	128,512
Gelip düşmeler	510	3,961	456	48	-	4,975
Maýa goýum eýeçiliginden geçirilen	8,756	49	69	-	-	8,874
Hasapdan çykarylanlar	(12,335)	(272)	(62)	-	-	(12,669)
2019 ý. 31-nji dekabry	55,631	53,619	16,051	4,391	-	129,692
Gelip düşmeler	9,779	1,190	5,699	6	10,082	26,756
Maýa goýum eýeçiliginden geçirilen	-	-	57	-	-	57
Maýa goýum eýeçiligine geçirme	(4,931)	-	-	-	-	(4,931)
Içerki göçme	60	61	18	427	(566)	-
Hasapdan çykarylanlar	-	(315)	(5,336)	(1,019)	-	(6,670)
2020 ý. 31-nji dekabry	60,539	54,555	16,489	3,805	9,516	144,904
Toplanan amortizasiýa						
2018 ý. 31-nji dekabry	11,986	19,918	11,382	3,548	-	46,834
Hasaplanan	735	3,456	1,698	256	-	6,145
Maýa goýum eýeçiliginden geçirilen	994	(11)	119	-	-	1,102
Hasapdan çykarylanlar	(2,131)	(206)	(44)	-	-	(2,381)
2019 ý. 31-nji dekabry	11,584	23,157	13,155	3,804	-	51,700
Hasaplanan	1,658	3,705	4,067	332	-	9,762
Maýa goýum eýeçiliginden geçirilen	-	-	54	-	-	54
Maýa goýum eýeçiligine geçirme	(101)	-	-	-	-	(101)
Hasapdan çykarylanlar	-	(240)	(4,269)	(663)	-	(5,172)
2020 ý. 31-nji dekabry	13,141	26,622	13,007	3,473	-	56,243

	Binalar we desgalar	Kompýuter we ofis enjamlary	Mebel we esbaplar	Ulag serişdeleri	Tamamlanmady k gurluşyk we gurmaklyga enjamlar	Jemi
Sap balans bahasy						
2019 ý. 31-nji dekabry	44,047	30,462	2,896	587	-	77,992
2020 ý. 31-nji dekabry	47,398	27,933	3,482	332	9,516	88,661

Bank 2012-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna esasy serişdelere gaýtadan baha bermekligi geçirdi. Gaýtadan baha bermek üçin Türkmenistanyň Maliýe ministrligi tarapyndan çykarylan görkezmeler esasynda indeksler ulanyldy. 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň esasy serişdeleri, degişlilikde, 23,351 müň manat we 23,666 müň manat möçberindäki gaýtadan baha bermek boýunça ätiýaçlygy öz içine alýarlar.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna alnan karzlar boýunça üpjünçilik hökmünde girewde bolan esasy serişdeler bolmady.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna ulanylyan doly amortizirlenen esasy serişdeleriniň möçberi, degişlilikde, 20,307 müň manada we 8,941 müň manada deň boldy.

15. MADDY DÄL AKTIWLER

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň maddy däl aktiwleri barada maglumat aşakda getirilen:

Bahasy

2018-nji ýylyň 31-nji dekabry	3,929
-------------------------------	-------

Gelip düşmeler	137
----------------	-----

2019-njy ýylyň 31-nji dekabry	4,066
-------------------------------	-------

Gelip düşmeler	77
	(124)

2020-nji ýylyň 31-nji dekabry	4,019
-------------------------------	-------

Toplanan amortizasiýa

2018-nji ýylyň 31-nji dekabry	1,986
-------------------------------	-------

Hasaplanan	211
------------	-----

2019-njy ýylyň 31-nji dekabry	2,197
-------------------------------	-------

Hasaplanan	205
Hasapdan çykarylanlar	(124)

2020-nji ýylyň 31-nji dekabry	2,278
-------------------------------	-------

Sap balans bahasy

2019-njy ýylyň 31-nji dekabry	1,869
-------------------------------	-------

2020-nji ýylyň 31-nji dekabry	1,741
-------------------------------	-------

16. MAÝA GOÝUM EÝEÇILIGI

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň maýa goýum eýeçiligi barada maglumat:

Bahasy

2018-nji ýylyň 31-nji dekabry	18,827
-------------------------------	--------

Esasy serişdelere geçirlen	(8,874)
----------------------------	---------

2019-njy ýylyň 31-nji dekabry	9,953
-------------------------------	-------

Gelip düşmeler	-
Esasy serişdelerden geçirlen	4,931
Esasy serişdelere geçirlen	(57)
Hasapdan çykarylanlar	(10,454)

2020-nji ýylyň 31-nji dekabry	4,373
-------------------------------	-------

Toplanan amortizasiýa

2018-nji ýylyň 31-nji dekabry	2,065
Esasy serişdelere geçirilen Hasaplanan	(1,102) 67
2019-njy ýylyň 31-nji dekabry	1,030
Esasy serişdelerden geçirilen Esasy serişdelere geçirilen Hasaplanan Hasapdan çykarylanlar	101 (54) 15 (2,064)
2020-nji ýylyň 31-nji dekabry	(972)
Sap balans bahasy	
2019-njy ýylyň 31-nji dekabry	8,923
2020-nji ýylyň 31-nji dekabry	5,345

17. GURLUŞYGA BERLEN HAKUJYLAR

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna gurluşyga berlen hakujylar aşakdaky görnüşde görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Gurluşyk üçin berlen hakujylar	16,376	7,064
Hümmetiň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	(16,375)	(7,035)
	1	29

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna hakujy tölegleri geçirilen gurluşyk desgalary barada maglumat aşakda görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Şitilhananyň gurluşygy	10,586	1,872
Fitnes merkeziň gurluşygy	3,053	2,427
Golf klubyň gurluşygy	2,736	2,736
Gayrylar	1	29
Hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygy	(16,375)	(7,035)
	1	29

Berlen hakujylar boýunça hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almaklygyň ätiýaçlygyndaky hereket barada maglumat aşakda görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
1-nji ýanwar ýagdaýyna	7,035	-
Ätiýaçlyklaryň emele getirilmegi	9,340	7,035
31-nji dekabry ýagdaýyna	16,375	7,035

18. GAÝRY AKTIWLER

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň gaýry aktiwleri barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Gaýry maliýe aktiwleri		
Türkmenistanyň Pensiýa gaznasynyň debitor bergiligi	54,542	-
Debitorlar bilen hasaplaşyklar	16,051	19,446
Türkmenistanyň Pensiýa gaznasy boýunça hasaplanan göterimler	11,990	6
Hasaplanan hyzmat haky girdejileri	2,097	129,690
	<u>84,680</u>	<u>149,142</u>
Hümmetiň gaçmagynyň öňüni almak üçin döredilen ätiýaçlyk	<u>(11,483)</u>	<u>(14,019)</u>
	<u>73,197</u>	<u>135,123</u>
Gaýry maliýe däl aktiwleri		
Hakuýy görnüşinde tölenen salgytlar	7,178	6,493
Haryt-maddy ätiýaçlyklar	5,857	5,118
Hakuýy görnüşinde tölenen çykdajylar	336	228
Damjalaýyn suwaryş ulgamy	-	5,278
Gaýrylar	-	62
	<u>13,371</u>	<u>17,179</u>
Hümmetiň gaçmagynyň öňüni almak üçin döredilen ätiýaçlyk	<u>-</u>	<u>(5,278)</u>
	<u>13,371</u>	<u>11,901</u>
	<u>86,568</u>	<u>147,024</u>

Gaýry aktiwleriň hümmetiniň gaçmagynyň öňüni almak üçin ätiýaçlygyndaky hereket aşakdaky görnüşde görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
1-nji ýanwar ýagdaýyna	<u>19,297</u>	<u>21,026</u>
Hasapdan aýyрма	(5,278)	-
Dikeltme	<u>(2,536)</u>	<u>(1,729)</u>
31-nji dekabry ýagdaýyna	<u>11,483</u>	<u>19,297</u>

19. MÜŞDERILERIŇ SERIŞDELERI

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň müşderileriniň serişdeleri barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Talap edilýänçä depozitler	3,981,131	3,075,048
Möhletli depozitler	509,892	985,790
Hasaplanan göterimler	<u>1,819</u>	<u>1,611</u>
	<u>4,492,842</u>	<u>4,062,449</u>

20. BANKLARDAN WE GAÝRY MALIÝE EDARALARYNDAN ALNAN KARZLAR

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlary (zaýom) aşakdaky görnüşde görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
TMB-dan alnan karzlar (zaýom)	3,058,718	2,731,841
Gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	871	-
	<u>3,059,589</u>	<u>2,731,841</u>

Alnan karzlar (zaýom) aşakdaky maliýe edaralaryndan alnan karzlar hökmünde berlen:

Karz beriji	Üzüliş möhleti	Göterim stawka	Walýuta	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	516,051	472,749
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	1.50%	Türkmen manady	351,415	335,816
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	267,445	275,045
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12. 2021 ý.	1.50%	Türkmen manady	249,603	242,941
Türkmenistanyň Merkezi banky	01.03.2022 ý.	0.50%	Türkmen manady	217,087	-
Türkmenistanyň Merkezi banky	29.06.2026 ý.	0.50%	Türkmen manady	200,000	200,000
Türkmenistanyň Merkezi banky	01.01.2022 ý.	1.00%	Türkmen manady	175,998	175,997
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2020 ý.	2.00%	Türkmen manady	164,510	89,390
Türkmenistanyň Merkezi banky	01.01.2022 ý.	1.00%	Türkmen manady	155,596	155,596
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	129,889	132,244
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	128,656	121,499
Türkmenistanyň Merkezi banky	29.12.2026 ý.	0.50%	Türkmen manady	96,019	100,000
Türkmenistanyň Merkezi banky	14.11.2046 ý.	0.50%	Türkmen manady	75,364	79,731
Türkmenistanyň Merkezi banky	01.03.2022 ý.	0.50%	Türkmen manady	67,394	6,557
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	2.00%	Türkmen manady	55,981	60,517
Türkmenistanyň Merkezi banky	01.12.2028 ý.	0.50%	Türkmen manady	52,000	52,000
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	50,352	50,422
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	37,670	23,007
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	2.00%	Türkmen manady	21,476	64,377
Türkmenistanyň Merkezi banky	05.12.2024 ý.	0.00%	Türkmen manady	17,603	17,603
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	15,211	19,398
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	7,692	5,724
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.50%	Türkmen manady	4,322	4,322
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2021 ý.	0.00%	Türkmen manady	1,384	10,249
Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky	02.07.2023 ý.	2.60%	ABŞ-nyň dollary	871	-
Türkmenistanyň Merkezi banky	06.04.2027 ý.	2.00%	Türkmen manady	-	28,201
Türkmenistanyň Merkezi banky	24.05.2026 ý.	2.00%	Türkmen manady	-	6,653
Türkmenistanyň Merkezi banky	31.12.2020 ý.	2.00%	Türkmen manady	-	1,803
				<u>3,059,589</u>	<u>2,731,841</u>

21. GAÝRY BORÇNAMALAR

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň gaýry borçnamalary barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Gaýry maliýe borçnamalary		
Tölege degişli hasaplar	5,208	4,252
Ulanylmadyk zähmet rugsatlary boýunça ätiýaçlyk	1,503	1,438
Gaýrylar	17	22
	<u>6,728</u>	<u>5,712</u>
 Gaýry maliýe däl borçnamalary		
Tölenilmeli salgytlar	3,928	3,911
	<u>3,928</u>	<u>3,911</u>
	<u>10,656</u>	<u>9,623</u>

22. ESASLYK MAÝA

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Türkmenistanyň Hökümeti Bankyň ýeke-täk eýesi diýip hasaplanylýar. 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna tölenen bellige alnan esaslyk maýanyň möçberi, degişlilikde, 370,000 müň manada we 310,000 müň manada deň boldy. Esaslyk maýadaky köpelme Bankyň paýlanylmadyk peýdasynyň kapitallaşmagynyň hasabyna bolup geçdi.

23. ŞERTLI MALIÝE BORÇNAMALAR

Düýpli (maýa) harajatlary boýunça borçnamalar

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň düýpli (maýa) harajatlary boýunça borçnamalary 17-nji Bellikde beýan edilenlerden başgasy bolmady.

Amal kärendäniň şertnamalary boýunça borçnamalar

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň amal kärendesi boýunça hereket edýän ylalaşyklary bolmandy.

Karz häsiýetli borçnamalar

Gündelik işiniň barşynda Bank öz müşderilerine karz ugurlary hödürleýär, olar boýunça saýlaw belli bir möhletiň dowamynda geçirilip biliner. Şu karz ugurlarynyň ulanylmadyk galyndylary balansdan daşary hasaplarda göz önünde tutulýar we şu borçnamalaryň möçberi 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna aşakda görkezilen:

	2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Karz ugurlary	1,054,900	795,758
Kepillikler	<u>43,555</u>	<u>44,428</u>
	<u>1,098,455</u>	<u>840,186</u>

24. BAGLANÝŞYKLY TARAPLAR BILEN AMALLAR

Her mümkin baglanyşykly tarapa garalanda diňe bir olaryň hukuk görnüşine däl-de, eýsem gatnaşyklarynyň mazmunyna esasy üns berilýär. Bankyň ahyrky gözegçilik tarapy döwlet bolup durýandygy sebäpli, döwlet bölegine degişli beýleki kärhanalar bilen amallaryň jikme-jik aýdyňlaşdyrmagynyň zerurlygy ýok. Bankyň baglanyşykly taraplarynyň sanawyna Bankyň Direktorlar geňeşiniň agzalary we Müdiriýetiniň agzalary, şeýle hem olaryň ýakyn garyndaşlary girýärler.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary boýunça maliýe ýagdaýy baradaky hasabatda baglanyşykly taraplar bilen amallar boýunça emele gelen möçberler barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabry		2019 ý. 31-nji dekabry	
	Baglanyşykly taraplar bilen amallar	Maliýe hasabatlylygynyň maddalaryna laýyklykda kategoriýa boýunça jemi	Baglanyşykly taraplar bilen amallar	Maliýe hasabatlylygynyň maddalaryna laýyklykda kategoriýa boýunça jemi
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzzar	92,390	92,390	92,390	110,765

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabrynda tamamlanan ýyllary ýagdaýyna peýda ýa-da ýitgiler we gaýry jemlenen girdeji barada hasabatda baglanyşykly taraplar bilen amallar boýunça emele gelen möçberler barada maglumat:

	2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna		2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	
	Baglanyşykly taraplar bilen amallar	Maliýe hasabatlylygynyň maddalaryna laýyklykda kategoriýa boýunça jemi	Baglanyşykly taraplar bilen amallar	Maliýe hasabatlylygynyň maddalaryna laýyklykda kategoriýa boýunça jemi
Maýa goýum işinden sap peýda	472	472	630	630
Amaly çykdajylar:				
esasy dolandyryş işgärlere hak tölegleri	152	32,331	137	29,442
durmuş ätiýaçlandyryş goruna geçirilen serişdeler	30	6,213	25	5,644

25. PRUDENSIAL TALAPLAR

Maýanyň ýeterligini üpjün etmek maksady bilen kesgitlenen mukdar görkezijilere laýyklykda Bank maýanyň umumy möçberiniň (12%) töwekgelçiligi göz önünde tutup deňeşdirilip görülen aktiwleriň umumy möçberine bolan gatnaşygynyň iň pes jemlerine we kadalaşdyryjylaryna degişli bolan talaplary ýerine ýetirmäge borçly.

Kadalaşdyryjy hümmetiň gaçmagynyň önüni almak üçin ätiýaçlygy hasaba almazdan aktiwler we balansdan daşary borçnamalar üçin töwekgelçilige şu aşakdaky bahalary ulanmak bilen Bazeli Yalasygynda bellenen düzgünlere laýyklykda hasaplanan.

Bankyň maýasynyň hakyky möçberi we koeffisiýentleri aşakda getirilen:

			2020 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna	2019 ý. 31-nji dekabrynda tamamlanan ýylyna
Maýanyň hereketi				
Ýylyň başyna			362,262	301,153
Jemlenen umumy girdeji			69,608	61,109
Ýylyň ahyryna			431,870	362,262
			2020 ý. 31-nji dekabry	2019 ý. 31-nji dekabry
Regulýatiw maýanyň düzümi:				
Birinji derejeli maýa:				
Esaslyk maýa			314,175	249,413
Maddy däl aktiwleriň sap balans gymmaty			(1,741)	(1,869)
			312,434	247,544
Ikinji derejeli maýa:				
Umumy ätiýaçlyklar			94,344	89,183
Esasy serişdelere gaýtadan baha bermek boýunça ätiýaçlyklar			23,351	23,666
			117,695	112,849
Regulýatiw maýanyň hemmesi			430,129	360,393
Töwekgelçiligi göz önünde tutmak bilen deňeşdirilip görülen aktiwler			6,336,949	5,703,871
Maýanyň möçberi we gatnaşygy	Hakyky möçber	Maýanyň ýeterlilik maksatlary üçin	Maýanyň ýeterlilik maksatlary üçin gatnaşyk	Iň pes talap edilýän gatnaşyk
2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna				
Maýanyň hemmesi	431,870	430,129	6.79%	12.00%
Birinji derejeli maýa	314,175	312,434	4.93%	6.00%
Ikinji derejeli maýa	117,695	117,695		
2019-njy ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna				
Maýanyň hemmesi	362,262	360,393	6.32%	12.00%
Birinji derejeli maýa	249,413	247,544	4.34%	6.00%
Ikinji derejeli maýa	112,849	112,849		

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna maýanyň barabarlygyny hasaplamak maksatlary üçin bellenen umumy maýa birinji we ikinji derejeli maýalardan ybarat boldy.

26. MAÝANY DOLANDYRMAK

Bank karz (zaýom) alnan serişdeleriň we öz maýasynyň gatnaşygynyň optimizasiýasy arkaly eýesiniň peýdasyny köpeldip, öz işlerini dowam etdirmekligi üpjün etmek üçin maýany dolandyrmaklygy amala aşyrýar.

Bankyň maýasynyň düzümi paýdarlaryň karz (zaýom) alan serişdeleri we maýasy görnüşinde bolup durýar. Ol goýberlen maýany, ätiýaçlyklary we paýlanylmadyk peýdany öz içine alýar. Bu bolsa maýadaky üýtgemeler barada hasabatda aýyk görkezilýär.

Maýanyň düzümi Bankyň ýolbaşçylary tarapyndan wagtly-wagtynda garalýar. Şu garamaklygyň barşynda ýolbaşçylar, hususan-da, maýanyň gymmatyny we maýanyň her topar bilen bagly bolan töwekgelçilikleri seljeryärler. Ýolbaşçylaryň teklipleri esasynda Bank paýlanylmadyk peýdany goşmaça kapitallaşdyrmak, goşmaça karz alnan serişdeleri çekmek ýa-da hereket edýän karzlar boýunça tölemek arkaly maýanyň düzüminiň düzedilmegini amala aşyrýar.

Bank tarapyndan 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan kesgitlenen käbir normatiwler berjaý edilmeyär. Bank Türkmenistanyň Merkezi banky tarapyndan wagtly-wagtynda barlaglara sezewar bolýar, soňky barlag 2020-nji ýylda geçirildi. Mundan başga-da, Bank her aýda kadalaşdyryjy talaplarynyň berjaý edilmegi barada hasabatlary Türkmenistanyň Merkezi bankyna ugradýar we Bank hiç hili duýduryşlary almady.

27. TÖWEGELÇILIKLERI DOLANDYRMAKLYK SYÝASATY

Töwekgelçilikleri dolandyrmaklyk Bankyň işlerinde wajyp orny tutýar. Bankyň işlerine mahsus bolan esasy töwekgelçilikler şulary öz içine alýar:

- Karz töwekgelçiligi;
- Amallar töwekgelçiligi;
- Likwidligiň töwekgelçiligi;
- Bazar töwekgelçiligi.

Töwekgelçilikleri dolandyrmagyň täsirli we netijeli syýasatyny üpjün etmek üçin Bank töwekgelçilikleri dolandyrmagyň esasy ýörelgelerini kesgitledi. Olaryň esasy maksady Banky düýpli töwekgelçiliklerden goramakdan we oňa meýilleşdirilen görkezijileri gazanmaga ýardam bermekden ybarat. Görkezilen ýörelgeler aşakdaky töwekgelçilikleriň dolandyrylmagynda Bank tarapyndan ulanylýar:

Karz töwekgelçiligi

Bank karz töwekgelçiligine, ýagny, maliýe guraly boýunça bir tarap tarapyndan borçnamalarynyň ýerine ýetirilmezliginiň töwekgelçiligine, we şol sebäpli, beýleki tarapda maliýe ýitgisiniň ýüze çykmagyna sezewar edilýär.

Belli bir çäklerde töwekgelçilikleriň dolandyrylmagy we olaryň monitoringi Karzlar boýunça Komitetleri we Bankyň Ýolbaşçylary tarapyndan amala aşyrylýar. Karzlar boýunça Komitetleriň islendik bir hereketiniň önünden karz amallary boýunça ähli maslahatlar (karz alyjylar üçin bellenen çäklendirmeler, ýa-da karz şertnamanyň goşmaçalary we ş.m.) ýolbaşçylar tarapyndan garalýar we tassyklanylýar. Töwekgelçilikleri dolandyrmak boýunça gündelik iş Karz administrirleme bölümi tarapyndan amala aşyrylýar.

Bank karz töwekgelçiligiň monitoringini amala aşyrmak we karz bukjasyň konsentrasıyasyny çäklendirmek boýunça meseleleri öz içine alýan karz töwekgelçiliginiň dolandyrylmagy boýunça syýasatlary we amallary işläp düzdi. Bankyň karz syýasaty Müdiriýetiň Başlygy tarapyndan garalýar we tassyklanylýar. Bank bir karz alyja ýa-da karz alyjylaryň toparyna degişlilikde, şeýle hem ykdysadyýetiň ulgamlary boýunça kabul edilýän töwekgelçiligiň möçberini çäklendirýän çäk möçberleri kesgitlemek arkaly karz töwekgelçiliginiň derejelerini düzýär. Bellenen çäk möçberlerine hakyky töwekgelçilikleriň gündelik monitoringi geçirilýär.

Karz töwekgelçiligine duçar bolujylygy karz alyjylaryň we mümkin karz alyjylaryň göterimleriň we esasy möçberiň tölenilmegi bilen bagly bolan borçnamalar boýunça jogap bermek ukyplylygyny wagtly-wagtynda seljermekligiň esasynda, şeýle hem şol zerurlygyň ýüze çykmagynda şu karz çäk möçberleriniň üýtgemegi arkaly yzarlanylýar. Karz töwekgelçiligine duçar bolujylyk hem üpjünçiligiň, şeýle hem edara görnüşindäki taraplar we şahsy adamlar tarapyndan berilen kepillikleriň alynmagynyň üstünden düzgünleşdirilýär. Şu töwekgelçilikler hemişelik monitoringe sezewar edilýär we ýylda bir gezekden az bolmadyk döwürleýinlik bilen seljirilýär.

Amallar töwegelçiligi

Bank içerki prosesleriň, ulgamlaryň islendik ulgam bökdencilikleri ýa-da üzülmeleri, adamlar tarapyndan mehaniki ýalňyşlaryň ýa-da daşky ýaramaz faktorlaryň täsiri netijesinde ýüze çykyan ýitgileriň töwegelçiligi bolup durýan amallar töwegelçiligine sezewar edilen.

Bankyň töwegelçiligini dolandýrmak syýasaty töwegelçiligiň identifikasiýasy we seljermesi hem töwegelçiligiň we gözegçiligiň degişli çäk möçberleriniň kesgittenilmegi üçin işlenip düzüldi.

Hasaba alyşdan we üpjünçilik hasaba alnandan soň karz töwegelçiliginiň arassa möçberi

Bankyň karz töwegelçiliginiň iň uly möçberi anyk maliýe aktiwlerine mahsus bolan aýratyn töwegelçiliklere we umumy bazar töwegelçiliklerine baglylykda möhüm özgerip biler.

Indiki tablisada maliýe aktiwler we şertli borçnamalar boýunça karz töwegelçiliginiň iň uly möçberi getirilen. Maliýe aktiwleri üçin karz töwegelçiliginiň iň uly möçberi hasaba alyşyň we üpjünçiligiň möçberlerini hasaba almazdan, şu aktiwleriň balans gymmatyna deň. Maliýe kepillikleri we beýleki şertli borçnamalary üçin karz töwegelçiliginiň iň uly möçberi kepillik boýunça töleg zerurlygy ýüze çykanda ýa-da aýyk karz ugurlarynyň çäklerinde karzlaryň talap edilen halatynda Bankyň tölemeli iň uly möçberi görnüşinde bolup durýar.

Girew emlägiň gymmaty karzyň berilýän gününe adalatly bahasynyň esasynda kesgittenilýär we ol hasabat senesine kesgitli karzyň bergisiniň möçberi bilen çäklendirilýär.

	Tutus bahasy	Üpjünçilik	2020 ý. 31-nji dekabry Hasaba alyşdan we üpjünçilik hasaba alnandan soň karz töwegelçiliginiň arassa möçberi
MALIÝE AKTIWLERI:			
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,699,901	-	1,699,901
Banklardaky serişdeler	76,778	-	76,778
Müşderilere berlen karzlar	6,046,888	5,754,064	292,824
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	92,390	-	92,390
Gaýry aktiwler	73,197	-	73,197

	Tutus bahasy	Üpjünçilik	2019 ý. 31-nji dekabry Hasaba alyşdan we üpjünçilik hasaba alnandan soň karz töwegelçiliginiň arassa möçberi
MALIÝE AKTIWLERI:			
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,424,359	-	1,424,359
Banklardaky serişdeler	101,889	-	101,889
Müşderilere berlen karzlar	5,336,891	5,122,862	214,029
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	110,765	-	110,765
Gaýry aktiwler	135,123	-	135,123

Karz (zaýom) alyjy tarapyndan karz borçnamalar ýerine ýetirilmedik ýa-da talaba laýyk ýerine ýetirilmedik ýagdaýynda Bankyň aşakdakylar arkaly şu borçnamalaryň ýerine ýetirilmegini üpjün etmäge hukugy bar:

1. Girewi bilelikde ýerlemek;
2. Kanunda bellenen tertipde girew emlägi eýeçilige almak;
3. Kazyýet tertibinde girew emläge temmi salmak.

Girewi bilelikde ýerlemekde köp halatlarda Bank karz alyjy hem satyn alyjy bilen üçtaraplaýyn satyn alyş-satuw şertnamasyny baglaşmak görnüşini ulanýar. Şu şertnama laýyklykda satyn alyjynyň borçlaryna Bankyň öňünde satyjynyň bergisini üzmeklik girýär; satyjynyň borçlaryna satyn alyja emläk üçin hukuklary geçirmeklik girýär; Bankyň borçlaryna bolsa karz alyjy tarapyndan bergini üzmekligi amala aşyrmaklyk we emläkden agyrlýgy aýyrmaklyk girýär.

Kazyýet tertibinde girew emläge temmi salmaklyk alternatiwaly usullary ulanmaklygyň mümkinsizligi ýa-da maksadalaýyk bolmadyk halatlarynda ýa-da Bankyň hukuklaryny we bähbitlerini goramak maksady bilen girew emlägine tussagy salmaklyk zerur bolan ýagdaýynda Bank tarapyndan amala aşyrylýar.

Maliýe aktiwleri halkara derejede ykrar edilen reýtingli agentlikler tarapyndan berlen dowam edýän karz reýtinglerini göz öňünde tutmak bilen klassifisirlenilýär. Iň ýokary mümkin reýtingi – AAA. Maliýe aktiwleriň maýa goýum derejesi AAA-dan BBB çenli reýtinglere laýyk gelýär. BBB-dan pes bolan reýtingli maliýe aktiwleri spekulýativ derejä degişli.

Aşakda karz reýtingleri boýunça Bankyň maliýe aktiwleriniň toparlara bölünişi getirilen.

	AAA	AA	A	BBB	<BBB	Karz reýtingi berilmedik	2020 ý. 31-nji dekabry
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	-	-	-	-	-	1,699,901	1,699,901
Banklardaky serişdeler	-	-	57,373	-	-	19,405	76,778
Müşderilere berlen karzlar	-	-	-	-	-	6,046,888	6,046,888
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	-	-	-	-	-	92,390	92,390
Gaýry aktiwler	-	-	-	-	-	73,197	73,197
	AAA	AA	A	BBB	<BBB	Karz reýtingi berilmedik	2019 ý. 31-nji dekabry
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	-	-	-	-	-	1,424,359	1,424,359
Banklardaky serişdeler	-	-	101,467	-	-	422	101,889
Müşderilere berlen karzlar	-	-	-	-	-	5,336,891	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	-	-	-	-	-	110,765	110,765
Gaýry aktiwler	-	-	-	-	-	135,123	135,123

Bankyň işleýän kontragentleriniň hemmesiniň halkara derejeli reýting agentlikleriniň reýtinginiň bolmandygy sebäpli, Bank halkara derejeli reýting agentlikleriniň reýtingleri bilen deňeşdirip bolýan kontragentleriň reýtinglerini kesgitlemäge ýardam berýän reýting we skoring nusgalaryny ulanýar. Şular ýaly gurallar korporativ müşderiler üçin reýting nusgasy, we bölek satuw söwda müşderiler we kiçi işewürlikdäki müşderiler üçin skoring nusgalary bolup durýar.

Bank ulgamy bütinleý müşderilere berilen karzlara we bankara depozitlerine degişlilikde ýüze çykyan karz töwekgelçiligine sezewar edilen. Bankyň esasy karz töwekgelçiligi Türkmenistanda jemlenen. Karz töwekgelçiliginiň derejesi Bank tarapyndan töwekgelçilikleri dolandyrmak boýunça tassyklanan syýasatyna laýyklykda karzlar we karzy tölemäge ukyplylyk boýunça çäk möçberleriniň berjaý edilmegini üpjün etmek maksady bilen, hemişelik monitoringe sezewar edilýär.

Aşakda getirilen tablisada möhleti geçen bergileriň dörän wagtyna görä hem toparlara bölünen möhleti geçen aktiwleriň we hümmeti gaçmadyk aktiwleriň balans gymmaty görkezilen:

Maliýe aktiwleri, möhleti geçen, emma hümmeti gaçmadyk							
	Häzirki hümmeti gaçmadyk aktiwler	3 aýa çenli	3 – 6 aý	6 aý – 1 ýyl	1 ýyldan köp	Hümmeti gaçan maliýe aktiwleri	2020 ý. 31-nji dekabry
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,699,901	-	-	-	-	-	1,699,901
Banklardaky serişdeler	76,778	-	-	-	-	-	76,778
Müşderilere berlen karzlar	5,878,889	-	-	-	-	167,999	6,046,888
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	92,390	-	-	-	-	-	92,390
Gaýry aktiwler	73,197	-	-	-	-	-	73,197

Maliýe aktiwleri, möhleti geçen, emma hümmeti gaçmadyk							
	Häzirki hümmeti gaçmadyk aktiwler	3 aýa çenli	3 – 6 aý	6 aý – 1 ýyl	1 ýyldan köp	Hümmeti gaçan maliýe aktiwleri	2019 ý. 31-nji dekabry
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,424,359	-	-	-	-	-	1,424,359
Banklardaky serişdeler	101,889	-	-	-	-	-	101,889
Müşderilere berlen karzlar	5,146,946	-	-	-	-	189,945	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	110,765	-	-	-	-	-	110,765
Gaýry aktiwler	135,123	-	-	-	-	-	135,123

Geografik jemlenmesi

Maliýe bölümi kanunlaryň kadalaryndaky üýtgeşmeler bilen bagly bolan töwekgelçilige gözegçilik edýär we onuň Bankyň işlerine edýän täsirine baha berýär. Şu çemeleşme Banka Türkmenistandaky maýa goýum ýagdaýyň üýtgeşmeginden mümkin ýitgileri azaltmaga ýardam berýär.

Maliýe aktiwleriň we borçnamalaryň geografik jemlenmesi baradaky maglumat aşakdaky tablisalarda görkezilen:

	Türkmenistan	YHÖG ýurtlary	2020 ý. 31 dekabry
MALIÝE AKTIWLERI:			
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,699,901	-	1,699,901
Banklardaky serişdeler	19,405	57,373	76,778
Müşderilere berlen karzlar	6,046,888	-	6,046,888
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	92,390	-	92,390
Gaýry aktiwler	73,197	-	73,197
	<u>7,931,781</u>	<u>57,373</u>	<u>7,989,154</u>

	Türkmenistan	YHÖG ýurtlary	2020 ý. 31 dekabry
MALIÝE BORÇNAMALARY:			
Banklaryň we beýleki maliýe institutlaryň serişdeleri	1,951	-	1,951
Müşderileriň serişdeleri	4,492,842	-	4,492,842
Banklardan we beýleki maliýe edaralaryndan alnan karzlar	3,059,589	-	3,059,589
Gaýry borçnamalar	3,654	3,074	6,728
	<u>7,558,036</u>	<u>3,074</u>	<u>7,561,110</u>
AÇYK POZISIÝA	<u>373,745</u>	<u>54,299</u>	
	Türkmenistan	YHÖG ýurtlary	2019 ý. 31 dekabry
MALIÝE AKTIWLERI:			
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,424,359	-	1,424,359
Banklardaky serişdeler	422	101,467	101,889
Müşderilere berlen karzlar	5,336,891	-	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	110,765	-	110,765
Gaýry aktiwler	135,123	-	135,123
	<u>7,007,560</u>	<u>101,467</u>	<u>7,109,027</u>
MALIÝE BORÇNAMALARY:			
Banklaryň we beýleki maliýe institutlaryň serişdeleri	2,459	-	2,459
Müşderileriň serişdeleri	4,062,449	-	4,062,449
Banklardan we beýleki maliýe edaralaryndan alnan karzlar	2,731,841	-	2,731,841
Gaýry borçnamalar	2,638	3,074	5,712
	<u>6,799,387</u>	<u>3,074</u>	<u>6,802,461</u>
AÇYK POZISIÝA	<u>208,173</u>	<u>98,393</u>	

Likwidliligiň töwekgelçiligi

Likwidliligiň töwekgelçiligi – bu borçnamalaryň tölenilmeginiň hakyky möhleti gelip ýetende olary üzmek üçin we müşderileriň karzlaşdyrylmagynyň dowamynda pul serişdelerine islegini kanagatlandyrmak üçin serişdeleriň alynmagynda kynçylyklaryň ýüze çykmagynyň töwekgelçiligi.

Ýolbaşçylar Bankyň geljekki maliýe döwri üçin ösüş ugruny kesgitlep, üzüliş möhletleri boýunça seljermek arkaly töwekgelçiligiň şu görnüşine gözegçilik edýär. Dowam edýän likwidliligiň dolandyrylmagy Maliýe bölümi tarapyndan amala aşyrylýar. Ol likwidliligiň töwekgelçiligini azaltmak üçin ýeterlik bolan derejede dowam edýän likwidliligi saklaýar.

Aşakda görkezilen tablisada balans göterim töwekgelçiligiň we likwidiligiň töwekgelçiliginiň seljermesi görkezilen.

	Ortaça hasapla nan stawka	1 aýa çenli	1 - 3 aý	3 aý-1 ýyl	1 - 5 ýyl	5 ýyldan köp	2020 ý. 31-nji dekabry Jemi
MALIÝE AKTIWLERI:							
Banklardaky serişdeler	2.00%	-	-	-	19,250	-	19,250
Müşderilere berlen karzlar	4.14%	555,160	171,730	1,191,894	1,726,997	2,401,107	6,046,888
Göterimleri hasaplanýan maliýe aktiwleriň hemmesi		<u>555,160</u>	<u>171,730</u>	<u>1,191,894</u>	<u>1,746,247</u>	<u>2,401,107</u>	<u>6,066,138</u>
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri		1,699,901	-	-	-	-	1,699,901
Banklardaky serişdeler		57,528	-	-	-	-	57,528
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar		-	-	-	-	92,390	92,390
Gaýry aktiwler		<u>73,197</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>73,197</u>
		<u>2,385,786</u>	<u>171,730</u>	<u>1,191,894</u>	<u>1,746,247</u>	<u>2,493,497</u>	<u>7,989,154</u>
MALIÝE BORÇNAMALARY:							
Müşderileriň serişdeleri	7.59%	4,452,463	26,686	2,463	11,230	-	4,492,842
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	0.87%	<u>164,509</u>	<u>-</u>	<u>1,837,148</u>	<u>634,549</u>	<u>423,383</u>	<u>3,059,589</u>
Göterimleri hasaplanýan maliýe borçnamalaryň hemmesi		<u>4,616,972</u>	<u>26,686</u>	<u>1,839,611</u>	<u>645,779</u>	<u>423,383</u>	<u>7,552,431</u>
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri		1,951	-	-	-	-	1,951
Gaýry borçnamalar		<u>4,902</u>	<u>-</u>	<u>1,680</u>	<u>146</u>	<u>-</u>	<u>6,728</u>
		<u>4,623,825</u>	<u>26,686</u>	<u>1,841,291</u>	<u>645,925</u>	<u>423,383</u>	<u>7,561,110</u>
Aktiwler bilen borçnamalaryň arasyndaky aratapawut		<u>(2,238,039)</u>	<u>145,044</u>	<u>(649,397)</u>	<u>1,100,322</u>	<u>2,070,114</u>	<u>428,044</u>
Göterimleri hasaplanýan aktiwler bilen borçnamalaryň arasyndaky aratapawut		<u>(4,061,812)</u>	<u>145,044</u>	<u>(647,717)</u>	<u>1,100,468</u>	<u>1,977,724</u>	

	Ortaça hasapla nan stawka	1 aýa çenli	1 - 3 aý	3 aý-1 ýyl	1 - 5 ýyl	5 ýyldan köp	2019 ý. 31-nji dekabry Jemi
MALIÝE AKTIWLERI:							
Müşderilere berlen karzlar	4.24%	1,026,394	363,600	467,215	1,137,362	2,342,320	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzzar	5.00%	875	-	-	17,500	92,390	110,765
Göterimleri hasaplanýan maliýe aktiwleriň hemmesi		1,027,269	363,600	467,215	1,154,862	2,434,710	5,447,656
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentlary		1,424,359	-	-	-	-	1,424,359
Banklardaky serişdeler		101,889	-	-	-	-	101,889
Gaýry aktiwler		135,123	-	-	-	-	135,123
		<u>2,688,640</u>	<u>363,600</u>	<u>467,215</u>	<u>1,154,862</u>	<u>2,434,710</u>	<u>7,109,027</u>
MALIÝE BORÇNAMALARY:							
Müşderileriň serişdeleri	9.46%	3,937,189	4,006	119,398	1,856	-	4,062,449
Banklardan we beýleki maliýe edaralaryndan alnan karzlar (zaýom)	0.31%	-	155,596	1,348,350	761,310	466,585	2,731,841
Göterimleri hasaplanýan maliýe borçnamalaryň hemmesi		3,937,189	159,602	1,467,748	763,166	466,585	6,794,290
Banklaryň we beýleki maliýe institutlaryň serişdeleri		2,459	-	-	-	-	2,459
Gaýry borçnamalar		4,274	-	1,438	-	-	5,712
		<u>3,943,922</u>	<u>159,602</u>	<u>1,469,186</u>	<u>763,166</u>	<u>466,585</u>	<u>6,802,461</u>
Aktiwler bilen borçnamalaryň arasyndaky aratapawut		<u>(1,255,282)</u>	<u>203,998</u>	<u>(1,001,971)</u>	<u>391,696</u>	<u>1,968,125</u>	<u>306,566</u>
Göterim hasaplanýan aktiwler bilen borçnamalaryň arasyndaky aratapawut		<u>(2,909,920)</u>	<u>203,998</u>	<u>(1,000,533)</u>	<u>391,696</u>	<u>1,968,125</u>	

Geljekki göterimleriň möçberleri ýokardaky tablisada görkezilmedik. Göterimleri hasaplanýan aktiwleriň we borçnamalaryň hemmesi boýunça diýen ýaly hasaplamalar kesgitli göterim stawkalary boýunça amala aşyrylýarlar.

Aktiwleriň we borçnamalaryň üzülyän döwürleri we kabul ederlikli harajatlarda (olaryň üzülyän pursatynda) göterim borçlary çalşyrmak ukyplygy Bankyň likwidliliginiň we onuň göterim stawkalarynyň we alyş-çalyş nyrlarynyň üýtgap durmaklaryna duýgurlygynyň kesgitlenilmeginde iň wajyp şertleri bolup durýar.

Likwidliligiň töwekgelçiliginiň we göterim stawkanyň üýtgemeginiň töwekgelçiliginiň mundan beýläkdäki seljermesi 7 MHHÜ laýyklykda aşadaky tablisalarda görkezilen. Şu tablisalarda görkezilen möçberler balans hasabatynda şöhlendirilen möçberlere laýyk gelmeýär, çünki aşakda görkezilen tablisa netijeli göterim stawkanyň usuly boýunça balans hasabatynda ykrar edilmedik, şertnamalar boýunça galan jemlenen tölegleri (şol sanda göterimleriň tölenilmegi) görkezýän maliýe borçlaryň üzülmeginiň möhletleriniň seljermesiniň özüne alyar.

Diskontirlenmedik maliýe borçnamalaryň seljermesi

Aşakda getirilen tablisa şertnamalaýyn diskontirlenmedik pul akymlyary boýunça 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna Bankyň borçnamalarynyň paýlanylmagyny görkezýär.

	Ortaça hasapla nan stawka	1 aýa çenli	1 - 3 aý	3 aý-1 ýyl	1 - 5 ýyl	5 ýyldan köp	2020 ý. 31-nji dekabry
MALIÝE BORÇNAMALARY:							
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri		1,951	-	-	-	-	1,951
Müşderileriň serişdeleri	7.59%	4,452,463	26,830	2,658	11,583	-	4,493,534
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	0.87%	166,476	3,745	1,854,556	643,262	432,951	3,100,990
Gaýry borçnamalar		4,902	-	1,680	146	-	6,728
		<u>4,625,792</u>	<u>30,575</u>	<u>1,858,894</u>	<u>654,991</u>	<u>432,951</u>	<u>7,603,203</u>
	Ortaça hasapla nan stawka	1 aýa çenli	1 - 3 aý	3 aý-1 ýyl	1 - 5 ýyl	5 ýyldan köp	2020 ý. 31-nji dekabry
MALIÝE BORÇNAMALARY:							
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri		2,459	-	-	-	-	2,459
Müşderileriň serişdeleri	9.46%	3,937,806	5,133	121,518	2,030	-	4,066,487
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	0.31%	2,100	159,529	1,365,783	776,552	480,273	2,784,237
Gaýry borçnamalar		4,274	-	1,438	-	-	5,712
		<u>3,946,639</u>	<u>164,662</u>	<u>1,488,739</u>	<u>778,582</u>	<u>480,273</u>	<u>6,858,895</u>

Bazar töwekgelçiligi

Bazar töwekgelçiligi görerim stawkanyň üýtgemeginiň töwekgelçiligini, walýuta töwekgelçiligi we Bank sezewar bolýan beýleki baha töwekgelçiliklerini öz içine alýar. 2020-nji ýylda şu töwekgelçilikleriň düzüminde we Bankda şu töwekgelçiliklere baha bermek we olary dolandyrmak usullarynda üýtgeşmeler bolup geçmedi.

Üýtgeýän görerim stawkaly serişdeler çekilen ýagdaýynda töwekgelçilikler kesgitli we üýtgeýän stawkalar boýunça karzlaryň arasyndaky zerur gatnaşygy saklamak arkaly Bank tarapyndan dolandyrylar.

Göterim stawkanyň üýtgemegine duýgurlygynyň seljermesi

Bank bazar şertleriniň amatsyz üýtgeşmeleri sebäpli ýüze çykyp biljek mümkin ýitgilere döwürleýin baha bermekligi geçirmek arkaly görerim stawkanyň üýtgemeginiň töwekgelçiliklerini dolandyryar. Maliýe bölümi Bankyň gündelik maliýe ýagdaýynyň monitoringini geçirýär, görerim stawkanyň üýtgemegine Bankyň duýgurlygyna we onuň Bankyň girdejisine edýän täsirine baha berýär.

Hasabat seneleri ýagdaýyna Bank görerim stawkanyň üýtgemeginiň töwekgelçiligine sezewar bolmady, çünki karzlar kesgitli görerim stawka bilen çekilen boldy. Çekilen serişdeler üçin görerim stawkalary ýylda 0% -den 12% çenli, müşderileriň karzlary üçin bolsa ýylda 0 %-den 15% çenli üýtgeýärlär.

Hasaba alyş toparlary we adalatly baha

Aşakda getirilen tablisa 2020-nji ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna maliýe aktiwleriň we borçnamalaryň balans hem adalatly bahalaryny aýan edýär.

	Amortizirlenen baha boýunça bahalandyrylýan lar	GJG arkaly adalatly baha boýunça bahalandyrylýan lar	Umumy balans bahasy	Adalatly baha
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,699,901	-	1,699,901	1,699,901
Banklardaky serişdeler	76,778	-	76,778	76,778
Müşderilere berlen karzlar	6,046,888	-	6,046,888	6,046,888
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	-	92,390	92,390	92,390
Gaýry aktiwler	73,197	-	73,197	73,197
	<u>7,896,764</u>	<u>92,390</u>	<u>7,989,154</u>	<u>7,989,154</u>
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri	1,951	-	1,951	1,951
Müşderileriň serişdeleri	4,492,842	-	4,492,842	4,492,842
Banklardan we gaýry maliýe edarylaryndan alnan karzlar	3,059,589	-	3,059,589	3,059,589
Gaýry borçnamalar	6,728	-	6,728	6,728
	<u>7,561,110</u>	<u>-</u>	<u>7,561,110</u>	<u>7,561,110</u>

Aşakda getirilen tablisa 2019-njy ýylyň 31-nji dekabry ýagdaýyna maliýe aktiwleriň we borçnamalaryň balans hem adalatly bahalaryny aýan edýär.

	Amortizirlenen baha boýunça bahalandyrylýan lar	GJG arkaly adalatly baha boýunça bahalandyrylýan lar	Umumy balans bahasy	Adalatly baha
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,424,359	-	1,424,359	1,424,359
Banklardaky serişdeler	101,889	-	101,889	101,889
Müşderilere berlen karzlar	5,336,891	-	5,336,891	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	18,375	92,390	110,765	110,765
Gaýry aktiwler	135,123	-	135,123	135,123
	<u>7,016,637</u>	<u>92,390</u>	<u>7,109,027</u>	<u>7,109,027</u>
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri	2,459	-	2,459	2,459
Müşderileriň serişdeleri	4,062,449	-	4,062,449	4,062,449
Banklardan we gaýry maliýe edarylaryndan alnan karzlar	2,731,841	-	2,731,841	2,731,841
Gaýry borçnamalar	5,712	-	5,712	5,712
	<u>6,802,461</u>	<u>-</u>	<u>6,802,461</u>	<u>6,802,461</u>

Bankyň döwlet maýa goýum syýasatyny gowulandyrmak we onuň netijeliligini ýokarlandyrmak, ykdysadyýetdäki gurluş üýtgemeleri üçin maýa goýum taslamalaryny durmuşa geçirmek maksady bilen dürli döwlet maksatnamalaryna gatnaşmaklygy bilen baglylykdaky işiniň spesifikasiýa sebäpli, müşderilere berlen karzlar boýunça we Bankyň müşderileriniň serişdeleri boýunça ortaça göterim stawkasy Türkmenistanyň Merkezi bankynyň maglumatlaryna görä ortaça bazar stawkalaryna gabat gelýär.

Degişlilikde, müşderilere berlen karzlaryň we Bankyň müşderileriniň serişdeleriniň adalatly bahasy onuň balans bahasyna deň.

Maliýe gurallarynyň adalatly bahasynyň iýerarhiýa derejeleri

Adalatly baha mejbury ýa-da likwidasion satuw ýagdaýlaryndan başga, biri birine garaşsyz bolan, geleşigi amala aşyrmaga isleg bidlriýän, oňat habardar edilenleriň arasyndaky şu geleşikde maliýe guralynyň satyn alnyp bilinyän gymmaty hökmünde kesgittenilýär. Görkezilen baha bermelerde Bankda bar bolan şol bir ýa-da başga maliýe gurallarynyň toplumynyň hakyky ýerlenilmeginde onuň alyp biljek pul möçberleri görkezilmän biler.

Pul serişdeleriniň balans gymmaty şu maliýe gurallarynyň gysga möhletliligi sebäpli adalatly baha takmynan deň.

MHHÜ (IFRS) 13 häzirki bazar şertlerinde baha bermäniň senesinde esasy (ýa-da has amatly) bazarda adaty geleşigiň çäklerinde aktiwiň satuwynda alnyp bilinyän ýa-da borçnamanyň geçirilmeginde tölenilip bilinyän adalatly bahasyny kesgitleýär. Bankyň maliýe gurallarynyň uly bölegi üçin bazarlaryň ýoklugy sebäpli, bar bolan ykdysady ýagdaýynyň we guraly häsiýetlendirýän spesifik töwegelçilikleriň şertlerinde adalatly bahany kesgitlemek üçin pikirlenmäni ulanmaly.

2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna şu bahany kesgitlemeklik oňaýly bolan maliýe gurallarynyň adalatly bahasyna baha bermek boýunça Bank tarapyndan aşakdaky usullar we çaklamalar ulanyldy:

Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri – pul serişdeleriniň we olaryň ekwiwalentleriniň häzirki bahasy adalatly baha gabat gelýärler.

Alynmaly hasaplar we gaýry debitor bergisi – häzirki baha şu maliýe gurallarynyň adalatly bahasyna takmynan gabat gelýär, çünki şübhelili bergiler üçin ätiýaçlyk karz töwegelçiligini görkezmek üçin zerur diskontyň ygtyýar edilýän baha bermesi bolup durýar.

Tölenilmeli hasaplar we gaýry borçnamalar – häzirki baha guralyň gysga möhletli häsiýeti sebäpli, şu maliýe gurallarynyň adalatly bahasyna takmynan gabat gelýär.

Uzak möhletli borçnamalar – häzirki baha adalatly baha takmynan gabat gelýär, çünki uzak möhletli borçnamalarynyň göterim stawkasy meňzeş karz töwegelçiligi we hasabat senesine üzüliş möhleti bilen bolan karzlara salgylanyp, takmynan bazar stawkasyna gabat gelýär.

Adalatly baha, ilkinji nobatda, bar bolanda bazaryň elýeter başlangyç maglumatlaryna esaslanan baha emele getirmäniň bazar kotirowkalaryny ýa-da standart nusgalaryny ulanmak bilen kesgittenilýär hem-de garaşylýan jemi geljekki pul serişdeleriniň gelmegi/gaýtmagy bolup durýar. Bank aşakdaky görnüşde maliýe aktiwiň ýa-da borçnamasynyň adalatly bahasyna baha bermek üçin ulanylýan başlangyç maglumatlarynyň çeşmesiniň derejesine we synlanylyşygyňa esaslanan, üç derejeli iýerarhiýadaky maliýe gurallarynyň adalatly bahasyny aşakdaky toparlara bölýär:

1-nji Dereje	1-nji Derejäniň başlangyç maglumatlary – bu Bankyň baha kesme senesine girme ygtyýaryny alyp biljek meňzeş aktiwleri ýa-da borçnamalary üçin aktiw bazarlarynda kotirlenilýän bahalar (düzedilmeýän).
2-nji Dereje	2-nji Derejäniň başlangyç maglumatlary – bu 1-nji Derejä goşulan kotirlenilýän bahalar bolup durmaýan we aktiw ýa-da borçnama üçin göni ýa-da göni däl synlanylyş bolup durýan, başlangyç maglumatlary.
3-nji Dereje	3-nji Derejäniň başlangyç maglumatlary – bu aktiw ýa-da borçnama üçin synlanylyş bolup durmaýan başlangyç maglumatlary

Birinji derejeli başlangyç maglumatlaryna, ilkinji nobatda, biržada söwdasy edilýän maliýe aktiwleri we maliýe borçnamalary degişli, şol bir wagtda ikinji derejeli klassifikasiýa, ilki bilen, adalatly bahasy, esasan, walýuta kotirowkalaryndan we aňsatlyk bilen synlanylyş kotirowkalardan kesgittenilýän maliýe aktiwlerini we maliýe borçnamalaryny öz içine alýarlar. Üçünji derejeli klassifikasiýa, ilkinji nobatda, adalatly bahasy, esasan, degişli bazar baha bermelerini, hili we karz differensiallaryny ulanýan nusgalardan gelip çykýan maliýe aktiwleri hem maliýe borçnamalary degişlidir. Haçan-da Bank

synlanylýan bazar başlangyç maglumatlarynyň kömegi bilen adalatly bahany tassyklap bilmedik şertlerinde (üçünji derejeli adalatly baha), beýleki baha berme nusgasynyň adalatly bahanyň möhüm derejede tapawutlanýan baha bermelerine getirip bilmegi mümkindir.

Bankyň syýasatyna laýyklykda maliýe gurallarynyň söwdasy bilen bagly bolan amallar özara hasaba alyş barada umumy ylalaşyklaryň çäklerinde ýa-da kontragentleriniň tölemäge ukypsyz bolan ýa-da batan ýagdaýynda olaryň öňünde/olardan galyndylaryň özara hasaba alyş mümkinçiligi barada beýleki möhletli şertnamalar resmileşdirilýärler.

Aşakda getirilen tablisalar 2020-nji we 2019-njy ýyllaryň 31-nji dekabry ýagdaýyna maliýe aktiwleriniň we maliýe borçnamalarynyň adalatly bahasyny görkezýärler. Wagtly-wagtynda esasy adalatly baha boýunça bahalandyrylýan gaýry aktiwler we borçnamalar, pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri. Wagtly-wagtynda edilmeyän esasy adalatly baha üçin baha bermeler geçirilmedi.

	1-nji dereje	2-nji dereje	3-nji dereje	2020 ý. 31-nji dekabry
MALIÝE AKTIWLERI:				
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,699,901	-	-	1,699,901
Banklardaky serişdeler	76,778	-	-	76,778
Müşderilere berlen karzlar	-	6,046,888	-	6,046,888
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	-	-	92,390	92,390
Gaýry aktiwler	-	-	73,197	73,197
	<u>1,776,679</u>	<u>6,046,888</u>	<u>165,587</u>	<u>7,989,154</u>
MALIÝE BORÇNAMALARY:				
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri	1,951	-	-	1,951
Müşderileriň serişdeleri	-	4,492,842	-	4,492,842
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	-	3,059,589	-	3,059,589
Gaýry borçnamalar	-	-	6,728	6,728
	<u>1,951</u>	<u>7,552,431</u>	<u>6,728</u>	<u>7,561,110</u>
	1-nji dereje	2-nji dereje	3-nji dereje	2019 ý. 31-nji dekabry
MALIÝE AKTIWLERI:				
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,424,359	-	-	1,424,359
Banklardaky serişdeler	101,889	-	-	101,889
Müşderilere berlen karzlar	-	5,336,891	-	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmatly kagyzlar	18,375	-	92,390	110,765
Gaýry aktiwler	-	-	135,123	135,123
	<u>1,544,623</u>	<u>5,336,891</u>	<u>227,513</u>	<u>7,109,027</u>
MALIÝE BORÇNAMALARY:				
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri	2,459	-	-	2,459
Müşderileriň serişdeleri	-	4,062,449	-	4,062,449
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	-	2,731,841	-	2,731,841
Gaýry borçnamalar	-	-	5,712	5,712
	<u>2,459</u>	<u>6,794,290</u>	<u>5,712</u>	<u>6,802,461</u>

Walýuta töwekgelçiligi

Walýuta töwekgelçiligi walýutalaryň alyş-çalyş hümmetleriniň üýtgemegi sebäpli maliýe guralyň gymmatynyň üýtgemeginiň töwekgelçiligi bolup durýar. Bankyň maliýe ýagdaýy we pul serişdeleriniň

akymalary daşary ýurt walýutalarynyň alyş-çalyş hümmetleriniň üýtgäp durmagynyň täsirine sezewar bolup durýar. Ýolbaşçylar Banka milli we daşary ýurt walýutalarynyň hümmetiniň ep-esli üýtgäp durmalaryndan ýitgileri azaltmaga ýardam berýän türkmen manadynyň göz önünde tutulýan hümmetiniň gaçmagyndan we gaýry makrokydysady görkezijilerden ugur alyp, açyk walýuta pozisiýasyny kesgitlemek arkaly walýuta töwekgelçiliginiň dolandyrylmagyny amala aşyrýarlar.

Bank uly walýuta töwekgelçiligine sezewar bolmaýar, sebäbi maliýe aktiwleriň we borçnamalaryň köp bölegi türkmen manady we, nyrhy Türkmenistanyň Merkezi Banky tarapyndan bellenilen, ABŞ-nyň dollary görnüşinde bolup durýar.

Bankyň walýuta töwekgelçiliginiň derejesi baradaky maglumat aşakda berlen:

	Manat	ABŞ-nyň dollary	Ýewro	Gaýrylar	2020 ý. 31-nji dekabry
MALIÝE					
AKTIWLERI:					
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentleri	1,652,918	45,197	1,751	35	1,699,901
Banklardaky serişdeler	-	70,400	6,369	9	76,778
Müşderilere berlen karzlar	6,046,097	791	-	-	6,046,888
Maýa goýumlar we gymmat bahaly kagyzlar	92,390	-	-	-	92,390
Gaýry aktiwler	73,196	1	-	-	73,197
	<u>7,864,601</u>	<u>116,389</u>	<u>8,120</u>	<u>44</u>	<u>7,989,154</u>
MALIÝE					
BORÇNAMALARY:					
Banklaryň we gaýry maliýe institutlaryň serişdeleri	1,951	-	-	-	1,951
Müşderileriň serişdeleri	4,411,836	74,661	6,326	19	4,492,842
Banklardan we gaýry maliýe edaralaryndan alnan karzlar	3,058,718	871	-	-	3,059,589
Gaýry borçnamalar	3,654	3,074	-	-	6,728
	<u>7,476,159</u>	<u>78,606</u>	<u>6,326</u>	<u>19</u>	<u>7,561,110</u>
AÇYK POZISIÝA	<u>388,442</u>	<u>37,783</u>	<u>1,794</u>	<u>25</u>	

	Manat	ABŞ-nyň dollary	Ýewro	Gaýrylar	2019 ý. 31-nji dekabry
MALIÝE					
AKTIWLERI:					
Pul serişdeleri we olaryň ekwiwalentlary	1,368,916	49,790	5,617	36	1,424,359
Banklardaky serişdeler	-	100,601	1,278	10	101,889
Müşderilere berlen karzlar	5,336,891	-	-	-	5,336,891
Maýa goýumlar we gymmat bahaly kagyzlar	110,765	-	-	-	110,765
Gaýry aktiwler	134,589	534	-	-	135,123
	<u>6,951,161</u>	<u>150,925</u>	<u>6,895</u>	<u>46</u>	<u>7,109,027</u>

MALIÝE**BORÇNAMALAR:**Banklaryň we gaýry
maliýe institutlaryň

serişdeleri 2,459 - - - 2,459

Müşderileriň

serişdeleri 3,917,839 138,005 6,586 19 4,062,449

Banklardan we gaýry

maliýe edaralaryndan

alnan karzlar (zaýom) 2,731,841 - - - 2,731,841

Gaýry borçnamalar 2,549 3,163 - - 5,712

6,654,688 141,168 6,586 19 6,802,461

AÇYK POZISIÝA

296,473 9,757 309 27

28. SEGMENT HASABATLYLYGY

Bankyň işleri diňe bankyň işlerine degişli bolup durýar, hem-de Türkmenistanda jemlenen.

29. HASABAT DÖWRÜNDEN SOŇKY WAKALAR

Maliýe hasabatlylygynyň çykarylýan senesi ýagdaýyna, MHHÜ (IAS) 10 “Hasabat döwründen soňky wakalar”-a laýyklykda beýan edilmeli hiç hili beýleki wajyp wakalar ýa-da geleşikler bolup geçmedi.

Baker Tilly Klitou And Partners SRL оказывает услуги под именем Бейкер Тилли и является членом международной сети Baker Tilly International, каждая фирма-участница которой – самостоятельное и независимое юридическое лицо.

© 2021 г., Бейкер Тилли

Контакты

Bucharest Office
4B Gara Herastrau Street, 10th
Fl., 2nd Sector, 020334
Bucharest Romania

T: +40 21 3156100
F: +40 21 3156102
E: info@bakertilly.ro
W: www.bakertilly.ro